

2018
EUROPSKA
GODINA KULTURNE
BAŠTINE
#EuropeForCulture

52ND
INTERNATIONAL
FOLKLORE FESTIVAL

*Baština i
migracije*

*52. Međunarodna
smotra folklora*

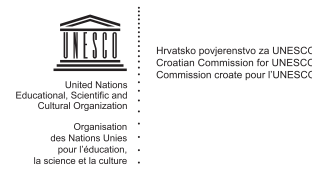
18.-22.7.2018.
ZAGREB,
HRVATSKA

www.msf.hr

52. Međunarodna
smotra folklora
**52nd International
Folklore Festival**

18. - 22. 7. 2018.
Zagreb, Hrvatska

Baština i migracije

**U EUROPSKOJ GODINI KULTURNE BAŠTINE /
IN EUROPEAN YEAR OF CULTURAL HERITAGE**

**POD POKROVITELJSTVOM HRVATSKOG POVJERENSTVA ZA UNESCO I HRVATSKOGA SABORA /
UNDER THE AUSPICES OF THE CROATIAN COMMISSION FOR UNESCO
AND CROATIAN PARLIAMENT**

Međunarodna smotra folkloru u Zagrebu

Međunarodna smotra folkloru održava se u Zagrebu od 1966. godine. Prikazuje i afirmira tradicijsku kulturu i folklor brojnih domaćih i stranih sudionika. Nastavlja dugu tradiciju smotri *Seljačke sloge*, kulturne, prosvjetne i dobrotvorne organizacije Hrvatske seljačke stranke između dvaju svjetskih ratova. U suvremenoj Hrvatskoj Smotra je dio svjetskog pokreta za očuvanje kulturne baštine koji prati programe UNESCO-a. Odlukom Ministarstva kulture Republike Hrvatske i Grada Zagreba, 2014. godine Smotra je proglašena festivalskom priredbom od nacionalnog značenja.

The International Folklore Festival

The International Folklore Festival has traditionally been held in Zagreb since 1966. The Festival's objective is to present and affirm the status of traditional culture and folklore of its numerous local and international participants. The event continues the old tradition of festivals organised by the Peasant Concord, a cultural, educational and humanitarian organisation of the Croatian Peasant Party from time in between the two World Wars. In modern-day Croatia, the International Folklore Festival has become part of the global movement led by the UNESCO that aims to safeguard intangible cultural heritage.

In 2014, the Croatian Ministry of Culture and the City of Zagreb pronounced it as a festival of national significance.

52. Međunarodna smotra folkora

Zagreb, 18. – 22. srpnja 2018.

Potvrđivanje vrijednosti nacionalne kulture koje čine zavičajno plesno, glazbeno, jezično i običajno izražavanje uz tradicijsko rukotvorstvo i umijeća, kao i vrijednosti kultura diljem svijeta, prikazat će se u programu 52. Međunarodne smotre folkora. Osnovna tema o *baštini i migracijama* u skladu je s proglašenjem Europske godine kulturne baštine, čime Smotra postaje dio toga programa Ministarstva kulture.

Nastupit će folklorna društva i pojedinci koji prikazuju različitost hrvatske etnografske baštine, predstavnici nacionalnih manjina, Hrvati iz susjednih zemalja i iseljeničtva (ukupno dvadesetak skupina), uz petnaest ansambala koji predstavljaju baštinu drugih naroda i kultura.

Osnovni festivalski program traje pet dana i čine ga scenske priredbe, plesne, glazbene radionice, pučko kazalište, koncerti etnoglazbe (*Ethno Croatia* – ljetnog kampa Međunarodnog kulturnog centra Hrvatske glazbene mladeži u Grožnjanu; te *marachi* – Meksiko - Hrvatska) i crkvenog pučkog pjevanja u crkvi sv. Katarine. Svečana priredba održat će se na Gradecu u petak, 20. srpnja, gdje se programi održavaju i iduća dva dana. Mimohod sudionika od Zrinjevca do Trga bana Jelačića, s prelaskom sudionika preko pozornice, prethodi večernjem nastupu na pozornici na Trgu, posljednji dan – u nedjelju, 22. srpnja. Na toj će pozornici kao i na obližnjim prostorima po gradskim trgovima u središtu grada skupine nastupati u prijepodnevnim i večernjim satima od srijede do nedjelje (18. - 22. srpnja).

U skladu s osnovnom temom migracija organizirane su izložbe u Etnografskom muzeju (*Tragovima zavičaja, koracima nezaborava*) i Etno Art galeriji Posudionice i radionice narodnih nošnji (*Tradicijsko odijevanje Hrvata iz Janjeva, Letnice, Vrnavokola i Vrneza*). Uz uobičajni niz radionica i mogućnost bliskog susreta publike s izvođačima, suradnja u organizaciji glazbeno-plesne radionice i koncerta ostvaruje se i s Isusovačkim centrom za izbjeglice. U festivalskom programu tradicionalno se organizira nedjeljna misa u katedrali.

Uz dvije glavne festivalske scene ostvaruje se suradnja u programu na *Ljetnoj pozornici na Bundeku*, gdje nastupaju gosti iz kineske pokrajine Junan, s cjelovečernjim programom (17. 7.). Osim na gradskim pozornicama skupine nastupaju izvan grada – u dvorcu Erdödy u Kerestincu (Sveta Nedelja) te na pozornicama u Vrbovcu, Oborovu i Zaprešiću, kao i na suradnom međunarodnom festivalu u Beltincima u Sloveniji. U vrijeme Smotre održava se i sajam tradicijskih obrta i suvenira na Trgu bana Jelačića.

Program Smotre suradnici pripremaju cijele godine obilascima i radom s domaćim skupinama. Upravo se zato i ususret MSF-u, svakoga mjeseca organiziraju popratne priredbe, radionice, okrugli stolovi, javni nastupi i/ili tribine na temu Smotre i sudionika, nositelja tradicije, očuvanja nematerijalne kulturne baštine i provedbe UNESCO-ove Konvencije iz perspektive migracija ljudi i kultura što čini zaokruženu cjelinu Smotre. Na iskustvima 51. MSF-a planira se organizacija priredaba i tribina i u jesenskim terminima. Na taj bi se način javno prikazao stručni rad na kojem se temelje uspješni nastupi sudionika te pripremaju sudionici za iduće Smotre.

Program se ostvaruje u suradnji s Institutom za etnologiju i folkloristiku koji ove godine slavi 70. obljetnicu, s Etnografskim muzejima u Zagrebu i Pazinu, Galerijom Klovičevi dvori, Kulturnim centrom Travno, Hrvatskom maticom iseljenika, Muzičkom akademijom, Pučkim otvorenim učilištem u Otočcu te s veleposlanstvima gostujućih ansambala iz inozemstva.

Temom baštine i migracija okupljaju se skupine koje izvode folklornu tradiciju starog zavičaja neovisno o razdoblju u kojem su ga napustile; poznato je da su se migracije provodile kao posljedica ratova, kolonizacije i agrarnih reformi, odnosno i iz gospodarskih razloga pa se u tom smislu može govoriti o kolektivnim migracijama pojedinih zajednica (poput bokeljskih Hrvata). Sele se, međutim, i pojedinci koji u mjestima naseljenja stvaraju novi dom, a ujedno svojim aktivnostima potiču stvaralaštvo kojim promiču kulturnu baštinu zemlje iz koje su doselili (npr. irski ples u Hrvatskoj). U programu Smotre nastupaju Hrvati iz dalekog

iseljeničtva, Novog Zelanda i Kanade. U program Smotre uključena je izložba fotografija *Ponosno hrvatsku nošnju nosim* Hrvatske matice iseljenika, u čijim se prostorijama se održao i okrugli stol na temu *baštine migracija*. Program Smotre prikazuje i elemente kulture koji su zahvaljujući migracijama svojih nositelja također putovali i zadržali se na određenom prostoru te su s vremenom prihvaćeni kao lokalni izričaj neke kulturne baštine (npr. *bećarac* u Slavoniji, Lici, Ravnim kotarima, Dalmatinskoj zagori, Bosni i Hercegovini).

U Europskoj godini kulturne baštine Smotra se održava uz pokroviteljstvo Hrvatskog povjerenstva za UNESCO te kao i uvijek dosad, pod pokroviteljstvom Hrvatskoga sabora.

Tvrtko Zebec
umjetnički ravnatelj

52nd International Folklore Festival

Zagreb, Croatia, July 18th – 22nd, 2018

The affirmation of values of the national culture that make up the native-place dance, music, language and modes of expression along with traditional craftsmanship, skills and cultural values of countries around the world will be shown in the program of the 52nd International Folklore Festival. The main theme – *Heritage and Migrations* – is in accordance with the proclamation of 2018 as the European Year of Cultural Heritage, making the Festival part of this program by the Ministry of Culture.

Performances will be held by folklore groups and individuals representing the diversity of Croatian ethnographic heritage, representatives of national minorities, Croats from neighboring countries and the diaspora (a total of 20 groups), along with 15 ensembles representing the heritage of other peoples and cultures.

The main festival program will last five days and will be comprised of stage performances, dance and music workshops, folk theatre, ethno music concerts (*Ethno Croatia* – summer camp of the International Cultural Centre of the Hrvatske glazbene mladeži u Grožnjanu – JMC, Grožnjan; *marachi* – Mexico-Croatia) and church folk singing at Saint Catherine Church. The festive event will take place on Gradec on Friday (July 20th), where programs will be held in the following two days as well. The procession of participants from Zrinjevac to Ban Jelačić Square, with the participants passing across the stage, precedes the evening performance on the Jelačić Square stage on the last day – Sunday (July 22nd). Groups will perform on the aforementioned stage and nearby spaces of the city squares in the city center from Wednesday to Sunday (July 18th to 22nd), in the morning and evening hours. Following the main theme of migrations, exhibitions are held at the Ethnographic Museum (*Following the Traces of Homeland and the Footsteps of the Unforgettable*) and Ethno Art Gallery of the Folk Costumes Rental of the Cultural Center Travno (*Traditional Costumes of Croats from Janjevo, Letnica, Vrnavokola and Vrnez*). Along with the series of workshops and opportunities for encounter between the performers and the audience, the cooperation established by the music and dance workshop and the concert is realized with the *Jesuit Refugee Service* as well. A Sunday Mass is organized at the Zagreb cathedral as a traditional part of the festival. Apart from the city stages, groups will perform outside Zagreb, too – at the Erdödy Castle in Kerestinec (Sveta Nedelja) and on the stages in Oborovo, Vrbovec and Zaprešić, along with the collaborative International Festival in Betinci in Slovenia. A fair of traditional crafts and souvenirs is also held during the festival, on Ban Jelačić Square.

The festival experts prepare the program of the Festival throughout the whole year while touring and working with the local groups. For this very reason, monthly events, workshops, round tables, public performances and/or forums on the topic of the Festival and its participants, tradition bearers, conservation of the intangible cultural heritage and implementation of the UNESCO Convention from the perspective of the migration of people

and cultures will be held leading up to the Festival and create a well-rounded theme. Events and forums based on the experiences from the 51st International Folklore Festival are also planned in the autumn term. They would publicly display the professional work on which the successful performances of the participants are built upon.

The theme of *Heritage and Migration* gathers groups that perform the folklore tradition of the old native-place regardless of the period in which they left it. It is known that migrations were carried out as a result of wars, colonization and the agrarian reforms, that is economic reasons as well, which is why we can talk about collective migrations of particular communities (like Croats from the Bay of Kotor). However, individuals who are creating new homes in the places of settlement are also moving, encouraging at the same time the creative processes by which they promote the cultural heritage of the country they came from (e.g. Irish dance in Croatia). In co-operation with the Croatian Heritage Foundation, the festival will feature groups of Croats from the far diaspora (New Zealand and Canada), along with a photography exhibition in the Croatian Heritage Foundation. The program of the festival will also showcase the elements of culture that, thanks to the migrations of their bearers, also travelled and remained in certain areas and eventually became accepted as the local customs of a particular cultural heritage (e.g. *bečarac* in Slavonia, Lika, Ravni Kotari, Dalmatinska Zagora, Bosnia and Herzegovina).

The program is realized in cooperation with the Institute of Ethnology and Folklore Research, which celebrates its 70th anniversary this year, the Ethnographic Museums in Zagreb and Pazin, Klovićevi Dvori Gallery, Cultural Center Travno, Croatian Heritage Foundation, Academy of Music, POU Otočac – Open University, as well as the embassies of the guest ensembles from abroad.

In the European Year of Cultural Heritage, the International Folklore Festival is held under the auspices of Croatian Commission for UNESCO and, as in the previous years, the Croatian Parliament.

Tvrtko Zebec
artistic director

U suorganizaciji s Hrvatskom maticom iseljenika organiziran je okrugli stol *Baština i migracije* pa su tekstovi doc. dr. sc. Marijete Rajković Ivete, voditeljice katedre za manjinske kulture i zajednice na Odsjeku za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i dr. sc. Lidije Nikočević, ravnateljice Etnografskog muzeja Istre /Museo Etnografico dell'Istria u Pazinu, koji slijede, sažeci njihovih izlaganja kojima se naznačuju etnološki i kulturno-antropološki okviri opširne teme 52. Međunarodne smotre folklor, kao i primjera specifične, regionalne studije slučaja iskustava istarskih migracija. Sve to čini cjelinu s nastupima sudionika, izložbama, radionicama i drugim popratnim sadržajima Smotre koji se održavaju tijekom godine. Treći tekst (dr. sc. Tvrtka Zebeca, znanstvenog savjetnika na Institutu za etnologiju i folkloristiku), dodatak je propitivanju slojevitosti osnovne teme i značenju kulturne baštine za same nositelje, na konkretnom primjeru tradicija iseljeničkih zajednica bokeljskih Hrvata.

Baština i migracije

Migracije su danas nezaobilazna istraživačka tema raznih znanstvenih disciplina geografije, povijesti, sociologije, ekonomije, ekonomije, politologije... te etnologije i kulturne antropologije. Od kraja 19. stoljeća kad su se migracijama počeli baviti teoretičari stanovništva do danas, razvile su se brojne teorije o migracijama i metodologije istraživanja te su uočene posljedice migracija. Migranti, pojedinci ili grupe, prelaze iz jedne sredine u drugu zbog raznih uzroka (npr. gospodarskih, političkih, psiholoških, klimatskih...), dobrovoljno ili prisilno, s namjerom privremenog boravka ili trajnog preseljenja. Između ostalog, ti migranti u novu sredinu prenose tradiciju svojega zavičaja, ondje promiču kulturnu baštinu zemlje, regije, odnosno mjesta podrijetla prethodnog stanovanja, baš kao što i preuzimaju lokalni izričaj druge kulturne baštine (u društva boravka, prijema) i prenose ih dalje u novu sredinu daljnjim re-emigracijama ili povratničkim migracijama. Posebice se to odnosi na nematerijalnu kulturu – razne oblike i pojave duhovnog stvaralaštva koji se prenose usmenom predajom. To su jezik, dijalekti, govori i toponimika te usmena književnost svih vrsta, folklorno stvaralaštvo na području glazbe, plesa, predaje, igara, obreda, običaja, kao i druge tradicijske pučke vrednote, umijeća i obrti.

Hrvatska se smatra tradicionalno iseljeničkom državom, no ona je bila i jest i useljenička zemlja. Hrvatski državni i etnički prostor mijenjao se tijekom stoljeća. Da su Hrvati živjeli s brojnim etničkim zajednicama, u različitim državama, vidljivo je u suvremenoj hrvatskoj kulturi.

Od ranog novog vijeka do danas s hrvatskog prostora bilježimo brojne iseljeničke valove. Prodiranjem Osmanlija i njihovim zauzimanjem prostora počinje masovno iseljavanje u sigurnije krajeve Italije (Molize), Gradišća (Burgenlanda) u Austriji, Mađarske, Češke, Rumunjske (Karaševa), Vojvodine (Srbija) itd. Te hrvatske zajednice nazivamo starom hrvatskom dijasporom. Hrvati su se preseljavali tijekom više selidbenih valova i u duljem razdoblju (od 15. do 18. stoljeća), prenosili su i čuvali tadašnju kulturu, preuzimali kulturu zajednica s kojima su bili u dodiru te oblikovali specifičnu kulturu pojedinog dijasporskog organka. Zbog više migracijskih valova i re-emigracija na prostorima pojedinih država npr. Mađarske, danas žive brojni Hrvati kao što su pomurski Hrvati (dio međimurskih Hrvata), Šokci, Bošnjaci (ili bosanski Hrvati), podravski Hrvati, Raci, Toti, dalmatinski - szantandrejski Hrvati, Bunjevci i baranjski Hrvati (okolica Pečuha), koji gostuju i na ovogodišnjoj Smotri u Zagrebu. U Republici Srbiji najviše Hrvata živi na prostoru Vojvodine. To su Hrvati Bunjevci, Srijemci i Šokci, a na ovogodišnjoj Smotri predstavljaju se i Hrvati iz Bačke, iz grada Sombora.

Godine 1527. Ferdinand Habsburški postao je hrvatski kralj. Počeo je stvarati vojnokrajiski obrambeni sustav, tzv. Vojnu krajinu, vojnu granicu – pogranično područje Habsburške Monarhije koje je na početku bilo organizirano kao obrambeni pojas protiv Osmanlija. Hrvatsko-slavonska Vojna krajina bila je najzapadniji i najstariji dio militarizirane regije s posebnim vojničkim, političkim, gospodarskim i društvenim karakteristikama, a važno je znati da su prema vojnim zapovijedima na taj prostor naseljavani doseljenici iz Osmanlijskog Carstva koji su služili kao vojnici. Da je npr. prostor Žumberka bio stoljećima u sastavu Vojne krajine, i danas prepoznajemo po specifičnoj etnografskoj baštini.

Velik dio današnjega hrvatskog prostora bio je u sastavu Austro-Ugarske (1867. - 1918.), prethodno Habsburške Monarhije, u kojoj su živjeli brojni narodi. Nakon povlačenja Osmanlija, na opustošeno područje, posebice Slavonije, poticano je naseljavanje. Organizirana su planska naseljavanja naroda s drugih područja Carstva, uglavnom iz srednje Europe (dakle, riječ je o tadašnjim unutarnjim migracijama). Nakon raspada Austro-Ugarske, osnivanjem novih država i stvaranjem novih političkih granica, migranti i njihovi potomci koji su ostali tu živjeti, postali su nacionalne manjine. Tijekom 20. stoljeća hrvatski državni i etnički prostor mijenjao se nekoliko puta, uslijedila su nova useljavanja (unutarnje i vanjske migracije). Prema posljednjem popisu stanovništva iz 2011. godine (www.dzs.hr), u Republici Hrvatskoj žive pripadnici 22 nacionalne manjine: Albanci, Austrijanci, Bošnjaci, Bugari, Crnogorci, Česi, Mađari, Makedonci, Nijemci, Poljaci, Romi, Rumunji, Rusi, Rusini, Slovaci, Slovenci, Srbi, Talijani, Turci, Ukrajinci, Vlasi i Židovi. Na ovogodišnjoj Smotri vidjet ćemo Perojce iz Istre (kao starije doseljenike iz Crne Gore), Mađare iz Starih Jankovaca, Rome rumunjskog podrijetla iz Siska te Ruskinje iz udruge "Kalinka".

Iseljavanje iz raznih dijelova Hrvatske nastavilo se i poslije toga. Potkraj 19. i početkom 20. stoljeća prednjačile su ekonomske migracije iz južne i srednje Dalmacije, poslije Like i drugih hrvatskih područja, u Sjedinjene Američke Države, Kanadu, države Južne Amerike, Australiju, Novi Zeland i Afriku. Migranti, uglavnom mladi muškarci, pozivali su jedni druge, zajedno putovali, radili, živjeli, osnivali svoja društva i slobodno vrijeme provodili uz pjesmu. Lančanim migracijama (rodbinsko-prijateljsko-zavičajnim) stvarale su se iseljeničke zajednice. Na svakom od nabrojanih kontinenta žive Hrvati i njihovi potomci koji su migrirali i u kasnijim razdobljima, tijekom cijeloga 20. stoljeća iz raznih razloga, ponajviše gospodarskih i političkih. U mnogim gradovima, poput kanadske Mississiauge (pokraj Toronta) hrvatske obitelji svoju djecu potiču na plesanje hrvatskih folklornih plesova i sviranje tradicijskih instrumenata. Te aktivnosti za njih imaju važnu ulogu u očuvanju identiteta i koheziji hrvatske zajednice.

Uz vanjske, međunarodne transkontinentale migracije i migracije u države zapadne Europe (Francusku, Belgiju, Njemačku...), u prvoj polovici 20. stoljeća bile su brojne privremene gospodarske migracije. Osim navedenoga, u istom razdoblju prakticirale su se brojne sezonske i privremene migracije iz tzv. pasivnih krajeva (Like, Velebita, Dalmatinske zagore...) prema plodnoj panonskoj nizini, u Slavoniju. Muškarci su uglavnom odlazili kao šumski radnici, a žene na žetvu žita (mijenjajući i proizvode tekstilnog rukotvorstva od vune za hranu. Migranti su pritom preuzimali lokalni izričaj slavonske kulturne baštine i prenosili ga u svoj kraj. Tako se danas bečarac, tradicijski vokalno-instrumentalni izričaj Slavonije, Baranje i Srijema (jedno od hrvatskih dobara na UNESCO-voj Reprezentativnoj listi nematerijalne kulturne baštine čovječanstva), pjeva i u Ravnim kotarima, Dalmatinskoj zagori, Kordunu, Lici, na primorskoj strani Velebita...

Dio privremenih migracija s godinama se pretvorio u trajne. Nakon njih se bilježe procesi deruralizacije i deagrarizacije. Najviše unutarnjih migracija iz sela u gradove bilo je šezdesetih godina prošloga stoljeća, u kontekstu industrijalizacije. I te su migracije često bile lančane pa su u končanici rezultirale osnivanjem zavičajnih društava, poput ličkih iz Ličke Plješevice i Sinca u Zagrebu, Zagoraca u Jarmini, Međimuraca u Baranji... koji su u novom kraju nastavili njegovati baštinu starog zavičaja.

Devedesetih godina, ratom i raspadom SFR Jugoslavije te stvaranjem novih država pa i Republike Hrvatske, prouzročene su brojne, uglavnom prisilne migracije. Riječ je o stotinama tisuća prognanika i izbjeglica koji su morali napustiti svoje domove i zavičaj zbog ratnih sukoba te brojnih tzv. "migracija zbog korijena", "koetničkih migracija", "etničkog povratka", "povijesnog/rodovskog povratka" stanovništva u etničke domovine. U tom razdoblju u Republiku Hrvatsku doselili su se Hrvati s područja Vojvodine iz Srbije, s Kosova, Bosne i Hercegovine, Crne Gore... Iako je riječ o hrvatskom stanovništvu, dakle, istog etničkog i religijskog, većinom katoličkog identiteta, svaka od ovih izbjegličkih zajednica donosi i ima svoju specifičnu kulturnu baštinu. Potkraj devedesetih i početkom dvijetisućitih članovi tih zajednica osnivaju brojna zavičajna društva, u gradovima i u manjim mjestima. Svoju baštinu predstaviti će zajednice Letničana iz Čeralija (pokraj Slatine), Kukujevcana iz Čepina, stanovnika iz Kraljeve Sutjeske i okolice koji žive u Donjem Lapcu itd.

Osamostaljenje Republike Hrvatske i buđenje nacionalnog identiteta potaknulo je buđenje

identiteta imigrantskih zajednica, unutarnjih hrvatskih migranata ili drugih etničkih zajednica koje su živjele na prostoru Hrvatske. Migracije, od kojih su većina bila unutarnje (unutar istih država), kao i promjena državnih granica i nove migracije ostavile su trag na etničkoj strukturi stanovništva (posebice Vojvodine, Istre, Boke kotorske), tako da su autohtoni narodi postali nacionalne manjine (npr. Hrvata u Vojvodini i u Crnoj Gori, Talijana u Istri).

Današnji stanovnici i njihova kultura rezultat su povijesno duge skale imigracija. Suvremene migracije također su brojne. Na prostoru Europe uočavamo promjene migracijskih trendova. Primjerice, Grčka, Italija i Španjolska, nekad iseljeničke države, postaju useljeničke. Iako su u suvremenim migracijama vidljive nacionalne razlike, postoje i opći trendovi: globalizacija i ubrzanje migracija, tipološka različitost, feminiziranje i politizacija migracija. Migranti, za koje se danas sve češće upotrebljava pojam transmigranti, na brojne načine povezuju mjesta svojega rođenja i prethodnog življenja s aktualnim mjestom života pa govorimo o transnacionalnim, transregionalnim i/ili translokalnim društvenim prostorima i kulturama. Na primjer, Irci u Hrvatskoj promiču kulturnu baštinu Irske, potičući irske običaje (proslave sv. Patrika, slušanje, sviranje glazbe i plesanje irskih plesova).

Kratkim pregledom migracija, odnosno stavljanjem u grubi migracijski kontekst veći dio folklornih skupina i ansambala koji nastupaju na 52. Međunarodnoj smotri folkloru u Zagrebu, cilj je upozoriti na utjecaj migracija i s njima često povezanih promjena država i granica te na heterogenost kulturne baštine. Migranti prenose i izvode tradiciju "starog" zavičaja, specifičnu kulturu s geografskog područja s kojeg su se iselili, a često i iz vremena kad su iselili, ali i preuzimaju kulturu sredine u koju su se doselili, te je katkad prenose u neku treću sredinu. Svaka migracija je specifična ovisno u društvenom, političkom i kulturnom kontekstu, o uzrocima i tipu (vanjske, unutarnje, sezonske, dobrovoljne, prisilne...). Migranti, međunarodni ili unutarnji, posebice kad je riječ o lančanim migracijama, osnivaju zavičajna društva. Njihova druženja često uključuju, njegovanje i prenošenje baštine vlastitoga zavičaja, a time i identiteta (lokalnog, regionalnog, etničkog i nacionalnog), na mlađe naraštaje.

Marijeta Rajković Iveta

Istra: zemlja useljavanja i iseljavanja

Još su putopisci i etnolozi iz Beča, tijekom austrougarske vladavine potkraj 19. stoljeća isticali istarsku multikulturalnost. Fascinirala ih je raznolikost naroda, etničkih skupina te njihovih jezika, narječja i folkloru. Mnogi od njih su se doselili u Istru tijekom 16. i 17. stoljeća kad su mnoga naselja opustjela zbog različitih kriza, napose ratova i bolesti. Valja imati na umu da su Istru stoljećima dijelili Mletačka Republika i Austrija, čije su granice u Istri povremeno bile mjesta sukoba. Obje su vlasti u tim kriznim godinama naseljavale novo stanovništvo u Istru, koje se najčešće doseljavalo iz hrvatskih krajeva koji su potpali pod osmanlijsku vlast, ali i iz obližnje Karnije, Furlanije, pa i današnje Albanije i Grčke. U selo Peroj tako je 1657. godine stiglo i 77 obitelji iz današnje Crne Gore, točnije iz Crmnice. Oni su sve do danas očuvali svoju vjeru i pjesme te iznimno rijetku i specifičnu žensku narodnu nošnju, kakva se u samoj Crmnici u međuvremenu izobičajila.

Relativno stabilnu austrougarsku vlast te uvođenje niz naprednih tehnika privređivanja okončalo je izbijanje Prvoga svjetskog rata. Premda se stanovništvo iseljavalo iz Istre i početkom stoljeća (obitelji su bile mnogobrojne), tek je nakon toga rata bilo prvih većih iseljavanja stanovništva. Svjetska ekonomska kriza i sve nasilniji talijanski fašistički režim (pod koji je Istra potpala između dva rata) nagnao je mnoge da se iselesu u prekomorske zemlje (Ameriku i Argentinu) ili pak u tadašnju Jugoslaviju, koja je počinjala na granici između Rijeke i Sušaka. U nju su se preseljavali oni kojima su egzistencija ili nastavak školovanja na hrvatskom jeziku bili ugroženi sveopćom talijanizacijom.

Osim tih dviju vladavina, stanovnici Istre doživjet će tijekom 20. stoljeća još tri vlasti. Nakon što je pripala poslijeratnoj Jugoslaviji, Istra je iskusila sasvim novu realnost, koja je ponovo donijela promjenu naziva ulica i naselja, nacionalizaciju imovine, vrlo sumnjičav odnos prema

religiji i crkvi, ali i prijeteće sumnjičenje istarskih Talijana (koje su vidjeli kao pristaše bivšeg režima i pripadnike buržoazije), što je ponekad imalo i nasilne oblike. Mnogi od njih u strahu su napustili Istru, a pridružili su im se i drugi Istrani, osobito pripadnici srednjih i viših slojeva društva, koji su se nadali boljoj egzistenciji i novome životu u Italiji i drugdje. Međutim, mnogi su dugo čekali željenu promjenu: Italija, u kojoj se promijenila vlast i ideologija, nije dobrohotno gledala na rijeke potrebitih useljenika koji su ih uz to podsjećali na nekadašnji režim i pretendirali na radna mjesta do kojih je svima u Italiji bilo teško doći. Nakon mjeseci i godina provedenih u prihvatnim kampovima, mnogi su se, naročito mlađi, zaputili u Sjedinjene Američke Države, Kanadu i Australiju. Neki su pak bježali iz Istre noću, riskirajući da budu uhvaćeni i kažnjeni zbog nelegalnog prijelaza granice. Ako im je to uspjelo, mnogi su se skrasili u Francuskoj, Švedskoj i drugdje.

Zbog svih tih turbulencija, stalne izmjene vladara, režima i ideologija, Istrani su se često definirali regionalnim identitetom. U zemljama u kojima su se naselili osnivali su istarske klubove, gdje se govorilo lokalnim dijalektima, talijanskim ili engleskim (odnosno, jezikom zemlje u kojoj je klub djelovao). Postojali su u njihovim sredinama i hrvatski i talijanski klubovi, no oni su najviše bili Istrani upravo u kontekstu koji je podupirao sastavnice toga kompleksnog identiteta. Međutim, i ti su se klubovi razlikovali s obzirom na generaciju onih koju su ga najčešće posjećivali. Uostalom, identitet se stalno iznova definira, odnosno redefinira. Katkad na njega utječu i neočekivani elementi – na primjer, sjajan plasman hrvatske nogometne reprezentacije na Svjetskom prvenstvu 1998. godine. Istarski klub u Berissu (Argentina) nije bio aktivan točno 50 godina, a onda ga je upravo treće mjesto reprezentacije Hrvatske nadahnulo da se ponovo osnuje, ovaj put zajedno s ostalim Hrvatima.

Poveznice sa "starim krajem" i dalje postoje, ali i one su, očekivano, u stalnoj mijeni. Nakon malog zatišja, koje je prouzrokovala druga generacija iseljenika (radi se o djeci onih koji su se iselili i koja se najčešće nastojala sasvim identificirati sa sredinom u kojoj je rasla), treća generacija, manje opterećena prilagodabama i uspomenu, otkriva zavičaj svojih djedova i baka. Svaka od tih generacija nastoji naći osobne poveznice s Istrom, bilo da se radi o puteljcima kojima su sami kročili, prostorima iz roditeljskih priča, bilo pak o novootkrivenoj zemlji koja život treće generacije čini bogatijim i sadržajnijim.

Lidija Nikočević

Baština *in situ* – kolo sv. Tripuna i bratovštine Bokeljske mornarice

Na složenost i slojevitost promišljanja o kulturi koja migrira zajedno s njezinim nositeljima upućuje i primjer baštine bokeljskih Hrvata. Oni su se iz Boke kotorske s krajnjeg juga dalmatinske obale počeli iseljavati i stvarati čvrsto povezane zajednice u hrvatskim gradovima Rijeci, Zagrebu, Puli, Dubrovniku i Splitu još u 19. stoljeću. Kao brodovlasnici i pomorci na istočnom Jadranu, razvili su trgovinu i selili se u gradove u Hrvatskoj i u Trst, koji su u to vrijeme bili dio Austro-Ugarske Monarhije, kao i Boka. Crna Gora i Hrvatska bile su dio Jugoslavije do kasnog 20. stoljeća, a bokeljski Hrvati nastavili su se iseljavati. Nakon raspada Jugoslavije, Domovinskog rata u Republici Hrvatskoj (1991.-1995.) i proglašenja neovisnosti Crne Gore 2006. godine, oko 1000 Hrvata napustilo je Boku kotorsku. U Boki u Crnoj Gori danas živi oko 5400, a u Hrvatskoj više od 10.000 bokeljskih Hrvata, tako da je danas njihova populacija u Hrvatskoj dvostruka u odnosu na stari zavičaj.

Sv. Tripuna slave kao zaštitnika Kotora, Kotorske biskupije i Bokeljske mornarice otkad su njegovi posmrtni ostaci kao moći doneseni u Kotor 809. godine, a članovi Bokeljske mornarice su ih, prema predaji, svečano dočekali izvedbom kola. Tradiciju tih proslava Bokelji su prenijeli i u mjesta doseljenja u Hrvatskoj, tako da se Tripundan kao blagdan tradicionalno slavi 3. veljače u tim zajednicama, a članovi Bokeljske mornarice odjeveni u odore "balaju" kolo sv. Tripuna ispred crkve. Taj je lančani ples, čijih dvanaest figura simbolizira značajke života na moru, najvidljiviji kulturni element te zajednice, a uz proslavu Dana sv. Tripuna glavni je povod za okupljanje i prenošenje tradicije na mlađe naraštaje.

Proslava toga dana kontekst je u kojem Bokelji pokazuju svoju jedinstvenu kulturu, a kolo sv. Tripuna, koje se ponavlja svake godine u isto vrijeme i u istom obliku, simbol je njihova identiteta. U sjedištima bratovština i njihovim odredima iskusni plesači tijekom cijele godine podučavaju mlađe članove korake i figure kola. Mladići počinju vježbati kad im je 15 ili 16 godina i uče "balati" zajedno sa starijim generacijama. Na dan proslave, nakon što Mali admiral izgovori pohvale, "lode", svecu zaštitniku i nakon mise, izvodi se kolo sv. Tripuna ispred crkve u obrednom kontekstu. Kolo se može izvoditi i drugih dana u čast svetaca zaštitnika gradova u kojima postoje bratovštine (npr. u čast svetog Vida u Rijeci). U iznimnim okolnostima kolo se izvodi i u nekim drugim prilikama (na proslavi 850. obljetnice posvećenja katedrale sv. Tripuna u Kotoru, na svečanosti dolaska sarkofaga s tijelom sv. Leopolda Mandića, iz Boke u Zagreb 2016. godine i u Rijeku 2017. godine, za Bokeljskih noći itd.). Upravo takva okupljanja bokeljskih Hrvata održala su tradiciju živom. Redovitim sastancima i okupljanjima članova bratovština te prihvaćanjem mladih članova, ta se tradicija neposrednim prenošenjem održava živom.

S druge strane, Bokelji ne žele izvoditi kolo sv. Tripuna na folklornim festivalima. Ne smatraju to primjerenim s obzirom na povijesno značenje svečanih prigoda i obrednog konteksta "balanja". U tome vide i način zaštite od scenske "profanizacije", odnosno negativnog utjecaja estrade i mogućih promjena figura ili kola u cjelini. Upravo zato se, unatoč preseljenju tih tradicija iz Boke kotorske zajedno s njezinim nositeljima u hrvatske gradove, u teorijskom smislu može govoriti o izvedbama *in situ*, na mjestu i u trenucima, odnosno prigodama, koje su u obrednom smislu važne nositeljima tradicija i od kojih ne žele odustati. Kao kontrapunkt stvarnim migracijama kulture u skladu s migracijom zajednice, ta ista zajednica ne tolerira "seljenje" ili premiještanje toga kola u neki novi scenski kontekst koji njima ništa ne znači ili zbog kojega bi očekivali neželjene promjene.

Izvedbe kola sv. Tripuna u čast toga sveca i u čast svetaca zaštitnika gradova u koje su se bokeljski Hrvati naselili, pokazuju vitalnost i održivost, s jedne strane prilagodljivost u pogledu duhovnog i vjerskog prenošenja smisla uz sv. Tripuna i na druge svece zaštitnike usklađene sa sredinama u kojima Bokelji sada žive, a s druge strane – odlučnost nositelja da se kolo ne izvodi u prigodama koje nemaju za njih dublje značenje i smisao. Sjećanje i posjećivanje Boke kotorske te Bokeljska mornarica i kolo sv. Tripuna za njih su uvijek na prvome mjestu.

Tvrtko Zebec

Migrations in cooperation with the Croatian Heritage Foundation, so the following texts, written by Dr. Marijeta Rajković Iveta, Head of the Chair of Minority Cultures and Communities of the Ethnology and Cultural Anthropology Department, University of Zagreb Faculty of Humanities and Social Sciences and Dr. Lidija Nikočević, Director of the Istrian Ethnographic Museum//Museo Etnografico dell'Istria in Pazin, are summaries of their presentations on the ethnologic, cultural and anthropologic frameworks for the broad theme of the 52nd International Folklore Festival, as well as an example of the specific, regional case study of the Istrian migration experience, that complement the performances, exhibitions, workshops, and other side events of the Festival. Third text by Dr. Tvrtko Zebec, senior researcher at the Institute of Ethnology and Folklore Research, is an addition to the discussion on the complexity of the basic theme and significance of cultural heritage to its bearers on a concrete example of the tradition of Boka Croats' emigrant communities.

Heritage and Migrations

Today, migrations are an unavoidable subject for research in various fields, including geography, history, sociology, economics, political sciences, as well as ethnology and cultural anthropology. Since the end of the 19th century, when population theoreticians started dealing with migrations, up until today, scholars have developed numerous migration theories and research methodologies, as well as identified the results of migrations.

Migrants, both individuals and groups, move from one area to another for several reasons (i.e. economic, political, psychological, climatic...), either voluntary or involuntary, looking for temporary stay or permanent relocation. The migrants bring the tradition of their homeland to the new location, promote the cultural heritage of their country, region or community, but also adopt the local idioms of the host cultural heritage and transfer them to new locations through further migrations or return to their home country. This is especially true of intangible heritage – various forms and manifestations of spiritual creativity that is transmitted orally. These include language, dialects, idioms and toponyms, as well as oral literature of all kinds, music, dance and tradition, folklore, games, rites, customs and other traditional values, skills, and crafts.

Traditionally, Croatia is considered to be an emigrant country, but it also was and has remained the host country for immigrants. The political and ethnical landscape of Croatia changed throughout the centuries. The evidence of Croats co-existing with numerous ethnic communities in different countries through the history is present in modern Croatian culture as well.

There have been numerous waves of emigration from Croatia beginning in the early modern era and lasting to this day. With the incursions of the Ottomans and their occupation of the area, significant migrations to safer areas of Italy (Molise), Burgenland, Hungary, Bohemia, Romania (Carașova), Vojvodina (Serbia) and other locations began. Those Croatian communities are called the “old diaspora”. The population moved through several migration waves and during an extended period from the 15th to the 18th century. They transferred and preserved their culture, took on the culture of the communities they came in touch with and each branch of this diaspora shaped its own specific culture. Due to several migration waves and re-emigrations there are numerous Croatian groups now living in some countries. In Hungary, for example, there are Croats of the Mura basin (a branch of Croats from Međimurje), Šokci, Bošnjaci (or Bosnian Croats), Croats of the Drava basin, Raci, Toti, Dalmatian or Szentendre Croats, Bunjevci and Baranya Croats (in the Pécs area), who are once again guests of the International Folklore Festival in Zagreb. In Serbia, most Croats live in the Vojvodina region. These are Bunjevci, Srijemci, Šokci, while this year’s festival will present the Croats of Bačka from the town of Sombor.

In 1527, Ferdinand of Habsburg became the King of Croatia and started building a defence system consisting of the Military Frontier, which was the borderland of the Habsburg Monarchy. The area was first organized as a defence system against the Ottomans. Croatian-Slavonian Military Frontier was the westernmost and the oldest part of the militarised region with special military, political, economic and social characteristics, and it is important to note that the area was populated by immigrants from the Ottoman Empire who served as soldiers. The fact that Žumberak, for example, was a part of the Military Frontier for many centuries is seen to this day in its specific ethnographic heritage.

A sizable portion of the area that is now Croatia was a part of the Austro-Hungarian Empire (1867–1918), previously the Habsburg Monarchy, that encompassed numerous ethnic groups. After the Ottomans retreated, people were encouraged to move to the devastated areas, especially Slavonia. There were planned relocations from other areas of the Empire, mostly from Central Europe (i.e. these were internal migrations). After the breakup of the Austro-Hungarian Empire and the establishment of new countries and new political borders, migrants and their descendants who remained in the area became ethnic minorities. During the 20th century, Croatian political and ethnical landscape changed several times and saw new immigration waves (both from internal and external migrations). According to the last census from 2011 (www.dzs.hr), there are 22 ethnic minority groups living in the Republic of Croatia: Albanians, Austrians, Bosnians, Bulgarians, Montenegrins, Czechs, Hungarians, Macedonians, Germans, Poles, Romani, Romanians, Russians, Rusyns, Slovaks, Slovenians, Serbians, Italians, Turks, Ukrainians, Vlachs, Jews. At the Festival this year, we will meet the Peroj people from Istria (as old immigrants from Montenegro), Hungarians from Stari Jankovci, a Romani group from Sisak who previously came from Romania, and Russian women from the Kalinka group in Čakovec (Croatia).

Migration from various parts of Croatia continued later as well. In the late 19th and early 20th centuries, the most prominent migrations were those for economic reasons from southern and central Dalmatia, later on from Lika and other areas of Croatia, to the United States, Canada, South America, Australia, New Zealand and Africa. The migrants, who were predominantly young males, would invite each other, travel, work, and live together, establish societies and spend their free time in song. These chain migrations (families – friends – local community) formed emigrant communities. Each of these continents also has Croats and their descendants who migrated later on throughout the 20th century for various reasons, but mostly economic and political. There are many cities, like Mississauga near Toronto, Canada, with Croatian families who encourage their children to continue the tradition of Croatian folk dances and traditional instruments. These activities have a vital role in the preservation of their identity and the cohesion of Croatian community.

At the same time as these external, international and transcontinental migrations and migrations to Western European countries (France, Belgium, Germany...), the first half of the 20th century also saw many temporary economic migrations. There were numerous seasonal and temporary migrations from so-called passive areas (Lika, Velebit, Dalmatian Hinterland...) to the fruitful Pannonian Plain of Slavonia. Men would usually go to work in the forest, while women found work during the harvest or traded cloth and wool products for food. On those occasions, the migrants would adopt the local idioms of Slavonian cultural heritage and transfer them to their local communities. This is why *bečarac*, the traditional vocal-instrumental song of Slavonia, Baranja and Srijem, and one of Croatia’s contributions to UNESCO’s Representative List of Intangible Cultural Heritage of Humanity, is now also sung in Ravni kotari, Dalmatian Hinterland, Kordun, Lika, the littoral side of Velebit...

Some of those temporary migrations in time turned into permanent migrations. After that, there were also processes of deruralisation and deagrarianisation. Internal migrations from villages to cities were most prominent during the 1960s with industrialisation. These migrations, too, were often chain migrations and ultimately resulted in the establishment of heritage societies: societies of Lička Plješevica and Sinac natives in Zagreb, of Zagorje natives in Jarmina, Međimurje natives in Baranya. Those societies continued the traditions of their old country in the new area they inhabited.

The breakup of Yugoslavia, war and the formation of new countries, including the Republic of Croatia, in the 1990s caused numerous migrations, most of them forced. There were hundreds of thousands of refugees and displaced people who had to leave their homes and their local communities because of the war and different “origins-conditioned migrations”, “co-ethnic migrations”, “ethnic returns”, “historical/kinship returns” of population to their ethnic homeland. During that period, Croats from Serbia, Kosovo, Bosnia and Herzegovina, Montenegro and other places moved into the Republic of Croatia. Although these were Croats with the same ethnic and religious, mostly Catholic, identity, each of these displaced communities brought a specific cultural heritage with them. In the late 1990s and early 2000s, the members of those communities founded numerous heritage associations/clubs in their host cities and towns. At the Festival, the communities originally from Letnica now in Čeralije (near Slatina), from Kukujevcu now in Čepin, from and around Kraljeva Sutjeska now in Donji Lapac will be presented among others.

With Croatia’s independence and the rise of national identity, the identity of immigrant communities, Croatian internal migrants and other ethnic communities that live within the borders of Croatia has also awoken. Migrations, most of which had been internal (within the same country), as well as the change of national borders and new migration waves have left a mark on the population’s ethnic structure (especially in Vojvodina, Istria, Boka Kotorska), thus turning indigenous ethnic groups into minorities (e.g. Croats in Vojvodina-Serbia and Montenegro, Italians in Istria).

The population today and its culture are a result of a historically long scale of migrations. There are also many migrations happening today. We are all witnesses to the changes in migration trends in Europe. Greece, Italy, and Spain, for example, which had historically been

the source countries of migrations, have now become hosts to immigrants. Although there are visible national differences in migrations today, there are also some general trends: globalisation and the acceleration of migrations, typological diversity, feminisation and politicisation of migrations. Migrants, who are now more and more referred to as transmigrants, connect their native lands and their former abodes to their host countries in numerous ways, so we now have transnational, transregional and/or translocal social landscapes and cultures. Thus, for example, the Irish promote Irish cultural heritage in Croatia by encouraging the celebrations of Irish customs, such as St. Patrick's Feast, Irish music, and Irish dances.

By offering a short overview of migrations and putting a majority of folklore groups and ensembles performing at the 52nd International Folklore Festival in Zagreb into a broad context of migrations, we wanted to show the influence of migrations and the changes of countries and borders that often accompany them, as well as the heterogeneous quality of cultural heritage. Migrants transfer and perform the tradition of their "old" country and homeland, the specific culture of the geographical area they came from, and often from the time when they left it, but they also adopt the culture of the surroundings they settled into and sometimes transfer it to a third location. Every migration is specific, depending on social, political and cultural contexts, the reason for and the type of migration (external, internal, seasonal, voluntary, forced...). Migrants, both international and internal, and especially when there are chain migrations, establish heritage societies. These associations usually focus on the safeguarding and transfer of local heritage, and with it of identity, either local, regional, ethnic, or national, to younger generations.

Marijeta Rajković Iveta

Istria – the land of immigration and emigration

Istrian multiculturalism has been highlighted since the time of travel writers and ethnologists from Vienna, during the Austro-Hungarian rule at the end of the 19th century. They were fascinated by the diversity of the nations and ethnic groups, their languages, dialects and folklore. Many of them moved to Istria during the 16th and 17th century, when a number of settlements were abandoned due to various crises, mainly wars and illnesses. It should be borne in mind that Istria was for centuries divided by the Venetian Republic and Austria, whose borders in Istria were occasionally the place of conflict. Both authorities sent new population to Istria during the years of crisis, primarily from the Croatian regions under the Ottoman rule, but also from the nearby Carnia, Furlania and today's Albania and Greece. The village of Peroj was thus inhabited by 77 families from present-day Montenegro, more precisely Crmnica. They have kept their faith, songs and exceptionally rare and specific women's folk costumes, which in the meantime got out of the custom in the very Crmnica, up until the present day.

The relatively stable Austro-Hungarian power and the introduction of a number of advanced economic techniques were ended by the outbreak of the First World War. Although the emigration from Istria existed even at the beginning of the century (families were big), it wasn't before the time after the war that people started emigrating in larger numbers. The World Economic Crisis and the increasingly violent Italian fascist regime (under which Istria fell between the two wars) caused a larger emigration wave to the overseas countries (America, Argentina) or to the former Yugoslavia, which began on the border between Rijeka and Sušak. People emigrating to Yugoslavia were those whose existence or continuation of education in Croatia were jeopardized by the widespread Italianisation.

In addition to these two regimes, the inhabitants of Istria underwent the rule of another three powers during the 20th century. After it came under the rule of the post-war Yugoslavia, Istria experienced a whole new reality. It reintroduced the renaming of streets and settlements, nationalization of property, a very suspicious relationship towards religion and churches, as well as distrust towards the Istrian Italians (who were seen as supporters of the

former regime and members of the bourgeoisie), which sometimes took violent forms. Many left Istria in fear and were joined by other Istrians, especially members of the middle and upper classes of society who hoped for better existence and a new life in Italy and elsewhere. However, many had long waited for the desired change: Italy, in which power and ideology changed, didn't look kindly on the masses of immigrants in need, who also reminded them of the former regime and aimed for jobs that were hard to come by in general. After months and years spent in refugee camps, many – especially the younger generations – headed to the United States, Canada and Australia. Some fled Istria at night, risking being caught and punished for illegally crossing the border. Many of those who succeeded settled down in France, Sweden and elsewhere.

Due to all these turbulences, constant changes of rulers, regimes and ideologies, Istrians often defined themselves through regional identity. They founded Istrian clubs in the countries in which they settled, where local dialects, Italian and English were spoken (or the language of the country in which the club operated). Croatian and Italian clubs also existed in their surroundings, but they were first and foremost Istrians in the context that supported the components of that complex identity. However, even these clubs differed from each other depending on the generation of those who went there most frequently. After all, identity is constantly newly defined or redefined. It is sometimes also affected by unexpected moments – such as, for instance, the brilliant placement of the Croatian national football team at the 1998 World Cup. The Istrian club in Berisso (Argentina) had been inactive for almost fifty years and the third place of the Croatian team inspired its reestablishment, this time along with the other Croatians.

The links to the old homeland are still there but they are also, as expected, constantly changing. After a short break caused by the second generation of emigrants (the children of those who had fled and who in most cases tried to completely identify with the area in which they grew up), the third generation, less burdened by adjustments and memories, discovers the homeland of their grandparents. Each of these generations seeks to find personal connections to Istria, whether it's the paths they walked themselves, the areas from their parents' stories or the newly discovered country that makes the life of the third generation richer and more meaningful.

Lidija Nikočević

Heritage in situ – St. Tryphon's Kolo and the Confraternity of the Boka Navy

The heritage of Croats from Boka (*The Bay*) is a good example of the complexity and multiplicity of culture migrating together with its bearers. The people of Bay of Kotor (Boka Kotorska), located in the far south of the Dalmatian coast, started migrating to and creating tight-knit communities in Croatian cities of Rijeka, Zagreb, Pula, Dubrovnik, and Split back in the 19th century. As they were ship-owners and sailors located on the eastern Adriatic coast, they developed trade and moved to Croatian cities and to Trieste, which was at the time a part of Austrian-Hungarian Monarchy just like Boka. Until the late 20th century, both Croatia and Montenegro were constituent parts of Yugoslavia, and the Croats from Boka continued to migrate. After the breakup of Yugoslavia, Homeland War (1991 – 1995) in Croatia, and Montenegro's independence in 2006, about 1000 Croats left Boka Kotorska. Today, there are 5400 Croats living in Boka in Montenegro, and more than 10,000 Croats from Boka living in Croatia, which means that their population in Croatia is twice the population of their old homeland.

St. Tryphon has been celebrated as the patron saint of Kotor, the diocese of Kotor and the Boka Navy ever since his remains were brought as relics to Kotor in 809 reportedly welcomed by members of the Boka Navy with a festive kolo dance. The people of Boka transferred the tradition of these celebrations to their new homes in Croatia, and still mark the Feast of St. Tryphon on February 3 with the Boka Navy in uniform dancing St. Tryphon's Kolo in front of a church. This chain dance with 12 figures symbolising the characteristics of life at sea is the most noticeable cultural element of the community and the main cause, apart from the Feast

of St. Tryphon, for gatherings and transfer of tradition to younger generations.

The Feast provides a context for the people of Boka to present their unique culture, and St. Tryphon's Kolo, danced every year at the same time and in the same form, symbolises their identity. Throughout the year, experienced dancers teach the Kolo's steps and figures to the younger members in the Confraternity's headquarters and their commands. Boys start practicing at the age of 15 or 16 and learn to dance together with the older generations. On the day of the Feast, after Small Admiral's praises (*lodas*) to the patron saint and holy mass, St. Tryphon's Kolo is performed in front of the church as a ritual. The dance can also be performed on other days to honor patron saints of the cities where the Confraternities are located (e.g. to honor St. Vitus in Rijeka). Under exceptional circumstances, the Kolo can also be danced on other occasions (the celebration of the 850th anniversary of the consecration of St. Tryphon's Cathedral in Kotor, the celebration organized for the arrival of the sarcophagus containing St. Leopold Mandić's body (saint from Boka) to Zagreb in 2016 and Rijeka 2017, during Boka Nights, etc.). These gatherings help keep the tradition of Boka Croats alive, while regular meetings of Confraternities and initiation of young members maintain the direct transmission of the tradition.

On the other hand, the people from Boka do not perform St. Tryphon's Kolo in folklore festivals. They consider it to be inappropriate considering the historical significance and the ritual context of the dance. They believe that this is a way to protect it from staged "profanation" and the negative influences of show business, as well as from possible changes to the figures or the Kolo itself. That is why we can say these are *in situ* performances even though the traditions moved away from Boka Kotorska to Croatian cities together with their bearers. The traditions play out in places and on occasions that have ritualistic significance to the tradition bearers, which they are not willing to give up. As a counterpoint to real migrations of culture that go along with the migrations of communities, this migration does not tolerate "migration" of their Kolo to a new context that is void of meaning for them or that could bring on unwanted changes.

On the one hand, performances of St. Tryphon's Kolo to honor St. Tryphon and the patron saints of cities to which the Boka Croats moved show the vitality and sustainability of tradition and its adaptability, since it was transferred to other patron saints along with St. Tryphon, but on the other hand they show the resolve of tradition bearers not to perform the Kolo on occasions that have no deeper meaning or purpose for them. The memories of Boka Kotorska, the Boka Navy and St. Tryphon's Kolo are still the most significant elements of this community.

Tvrtko Zebec

Sudionici / Participants

Sudionici / Participants

SUDIONICI IZ HRVATSKE / PARTICIPANTS FROM CROATIA

Čakovec, Udruga ruskog govornog područja u Međimurju "Kalinka"

Čepin, KUD "Ivan Kapistran Adamović"

Čeralije, KUD "Čeralije"

Donji Lapac, KUD "Kraljica Katarina"

Drenje, KUD "Drenjanci"

Kljake, KUD "Naši korijeni"

Kršan, KUD "Ivan Fonović Zlatela"

Ličko Lešće, KUU "Gacka"

Peroj, Društvo perojskih Crnogoraca "Peroj 1657"

Pleternica, ZD "Rama-Pleternica"

Radovin, KUD "Radovin"

Sisak, Romsko kulturno-umjetničko društvo "Crni biseri"

Stari Jankovci, KUD "Jankovci"

Stari Mikanovci, KUD "Šokadija"

Šiljakovina, FA "Šiljakovina"

Zagreb, glazbeni sastav JRS Isusovačke službe za izbjeglice

Crkveni pučki pjevači

Donji Lapac, KUD "Kraljica Katarina"

Kuterevo, KUD "Dangubice"

Ličko Lešće, KUU "Gacka" i župni zbor BDM od Svete Krunice

Perušić, KUD "Perušić"

Pučko kazalište

Draganić, Dramska družina KUD-a "Sveti Juraj"

HRVATI IZ DRUGIH ZEMALJA / CROATS FROM ABROAD

Bosna i Hercegovina

Dobrič, Široki Brijeg, HKD "Vrila"
Podhum, Livno, KUD "Kamešnica"
Žabljak-Usora, KUD "Izvor"

Kanada

Mississauga, Hrvatska župna folklorna grupa "Sljeme"

Mađarska

Pečuh, FA "Tanac"

Novi Zeland

Auckland, Folklorni ansambl "Tarara",
Dalmatinsko kulturno društvo

Vojvodina, Srbija

Sombor, HKUD "Vladimir Nazor"

**SKUPINE IZ INOZEMSTVA /
FOREIGN GROUPS**

Albanija, "Bilbili", Vlorë

Austrija, "Musikkapelle Virgen", Virgen

Belgija, "Royal Art Group Alkuone", Aalst
Gruzija, Gruzijski folklorni ansambl "Didgori",
Tbilisi

Indonezija, Studenti Sanggar Merah Putih,
Veleposlanstvo Zagreb

Kina, "Yunnan Jin Xiaofeng Art Troupe",
Junan

Kolumbija, "Colombia Folklore Cultural
Foundation", Cali

Kosovo, "Lidhja e Prizrenit", Prizren

Meksiko, "Ballet Folklorico de Occidente
Corazon de Jalisco", Guadalajara Jalisco

Nizozemska, "Nitsanim Ensemble", Haag

Poljska, Zespół Regionalny "Istebna", Istebna

Poljska, OSET, Wrocław

Španjolska, "Grup de Danses Tradicionals
l'Arenilla", Borriana, Valencia

Šri Lanka, "Sridhara Dance Academy",
Dalupothagama, Katupotha

Program / Programme

PROGRAM / PROGRAMME

Utorak / Tuesday, 17. 7. 2018.

21.00 LJETNA POZORNICA NA BUNDEKU, **ZgKUL / SUMMER STAGE BUNDEK, ZgKUL**
Koncert *Glasovi Junana, umjetnički zbor Jin Xiaofeng* – pokrajina Junan, Kina / **Concert Voices of Yunnan, Yunnan Jin Xiaofeng Art Troupe, China**

Srijeda / Wednesday, 18. 7. 2018.

10.00 Trg bana Jelačića – nastup sudionika / **Participants' performance:**
Kolumbija, Novi Zeland (Hrvati), Španjolska, Šri Lanka

20.00 Trg bana Jelačića
Koncert *Ethno Croatia 2018* (Hrvatska glazbena mladež) i gosti *Easy Tiger Band* (JRS) / **Concert Ethno Croatia 2018 (Croatian Musical Youth) and guests Easy Tiger Band (JRS)**

21.00 Atrij Galerije Klovićevih dvora / **Klovićevi Dvori Gallery**
Sliku tvoju ljubim – Dramska grupa KUD-a "Sv. Juraj", Draganić / **I kiss your picture – Drama Group of the Folklore Group "Sv. Juraj" Draganić**

Četvrtak / Thursday, 19. 7. 2018.

10.00 Trg bana Jelačića – sudionici iz inozemstva / **Participants' from abroad:**
Novi Zeland (Hrvati), Belgija, Indonezija, Poljska, Meksiko, Španjolska, Šri Lanka

20.00 Trg bana Jelačića
Mariachi koncert: *Los Caballeros i El Combo* te gosti iz Meksika: *Ballet Folklorico de Occidente Corazon de Jalisco / Mariachi: El Combo, Los Caballeros and guests Ballet Folklorico de Occidente Corazon de Jalisco, Guadalajara Jalisco, Mexico*

Petak / Friday, 20. 7. 2018.

10.00 Trg bana Jelačića – sudionici iz inozemstva / **Participants' from abroad:**

Nizozemska, Poljska (Wrocław i Istebna), Kosovo, Meksiko, Belgija, Albanija

19.00 Gornjogradska gimnazija / **Upper Town High School**
Plesna radionica pod vodstvom Francisca Feyblija (gosti iz Sirije – *dapke*, JRS) / **Dance workshop by Francis Feybli (guests from Syria – dapke, JRS)**

19.00 Trg bana Jelačića – sudionici iz inozemstva / **Participants' from abroad:**
Nizozemska, Poljska (Wrocław i Istebna), Meksiko, Šri Lanka

21.00 Gradec
SVEČANA PRIREDBA / **CENTRAL FORMAL EVENT:**
Baština i migracije / Heritage and Migration:
Belgija, Pleternica (Ramci), Stari Jankovci (Mađari i Šokci), Drenje (Zrinjani), Sombor (Hrvati iz Vojvodine), Peroj (Crnogorci), Čakovec (Rusi), Donji Lapac (Hrvati iz Kraljeve Sutjeske), Sisak (Romi), Čepin (Hrvati iz Kukujevac), Čeralije (Hrvati iz Letnice s Kosova), Mađarska (Hrvati iz Pečuha), Kosovo, Kolumbija, Kina

22.30 Gradec
Plesna radionica "Plešite s nama" / **"Dance with us" workshop** – Čeralije, Čepin, Kina

Subota / Saturday, 21. 7. 2018.

10.00 Trg bana Jelačića – nastup sudionika / **Participants' performance:**
Austrija, Pleternica, Stari Jankovci, Čeralije, Sisak, Donji Lapac, Čepin, Drenje, Pečuh, Meksiko, Poljska (Wrocław)

19.00 Gornjogradska gimnazija / **Upper Town High School**
Plesna radionica pod vodstvom Francisca Feyblija / **Dance workshop by Francis Feybli**

19.00 Zagrebački plesni centar / **Zagreb Dance Center**
Plesna radionica: Susret s ansamblima iz Hrvatske i svijeta / **Dance workshop: Meeting with Ensembles from Croatia and the World** – Kršan i Kolumbija

20.00 Trg bana Jelačića – nastup sudionika / **Participants' performance:**

Austrija, Kanada (Hrvati iz Mississaugae), Stari Mikanovci, Radovin, Poljska (Wrocław), Kolumbija, Kljake, Dobrič-Široki Brijeg (BiH)

21.00 Gradec – nastup sudionika / **Participants' performance:**
Mađarska (Pečuh), Žabljak-Usora (BiH), Stari Jankovci, Sombor (Vojvodina, Srbija), Kršan, Čeralije, Belgija, Albanija, Španjolska, Nizozemska, Poljska (Istebna), Šri Lanka
Plesna radionica "Plešite s nama" / **"Dance with us" workshop** – Sombor, Španjolska

Nedjelja / Sunday, 22. 7. 2018.

10.00 Trg bana Jelačića – nastup sudionika / **Participants' performance:**
Albanija, Indonezija, Kosovo, Kina, Šri Lanka, Gruzija

10.00 Zagrebačka katedrala / **Zagreb Cathedral**
Sveta misa za sudionike MSF / **Holly Mass for IFF participants**

19.00 Gornjogradska gimnazija / **Upper Town High School**
Plesna radionica pod vodstvom Francisca Feyblija / **Dance workshop by Francis Feybli**

19.00 Zrinjevac – Trg bana J. Jelačića
MIMOHOD SUDIONIKA SMOTRE / **FESTIVAL PARTICIPANT'S PARADE**
Belgija, Albanija, Čepin, Čeralije, Gruzija, Kršan, Kosovo, Nizozemska, Meksiko, Pečuh, Poljska (Istebna, Wrocław), Sombor, Stari Jankovci, Španjolska, Šri Lanka, Žabljak-Usora (BiH)

19.30 Crkva sv. Katarine / **Church of St Catherine**
Koncert crkvenog pučkog pjevanja / **Church Folk Singing Concert**
O Isuse, izranjeni... – pučka korizmena pjevana baština pobožnosti Like i Gacke / **O, wounded Jesus – traditional church singing and devotion practices during Lent in Lika and Gacka areas**

20.00 Trg bana Jelačića
Nastup sudionika nakon mimohoda / **Participants' performance after the parade**

21.00 Gradec

Put bečarca / The Trail of Bečarac: Stari Mikanovci, Ličko Lešće, Radovin, Kljake, Dobrič-Široki Brijeg (BiH), Podhum-Livno (BiH),

U nastavku programa / **Followed by:** Stari Mikanovci, Ličko Lešće, Radovin, Šiljakovina, Meksiko, Poljska (Wrocław), Španjolska, Kolumbija, Kina, Gruzija

22.30 Gradec
Plesna radionica "Plešite s nama" / **"Dance with us" workshop** – Stari Mikanovci, Kolumbija

IZLOŽBE / EXHIBITIONS:

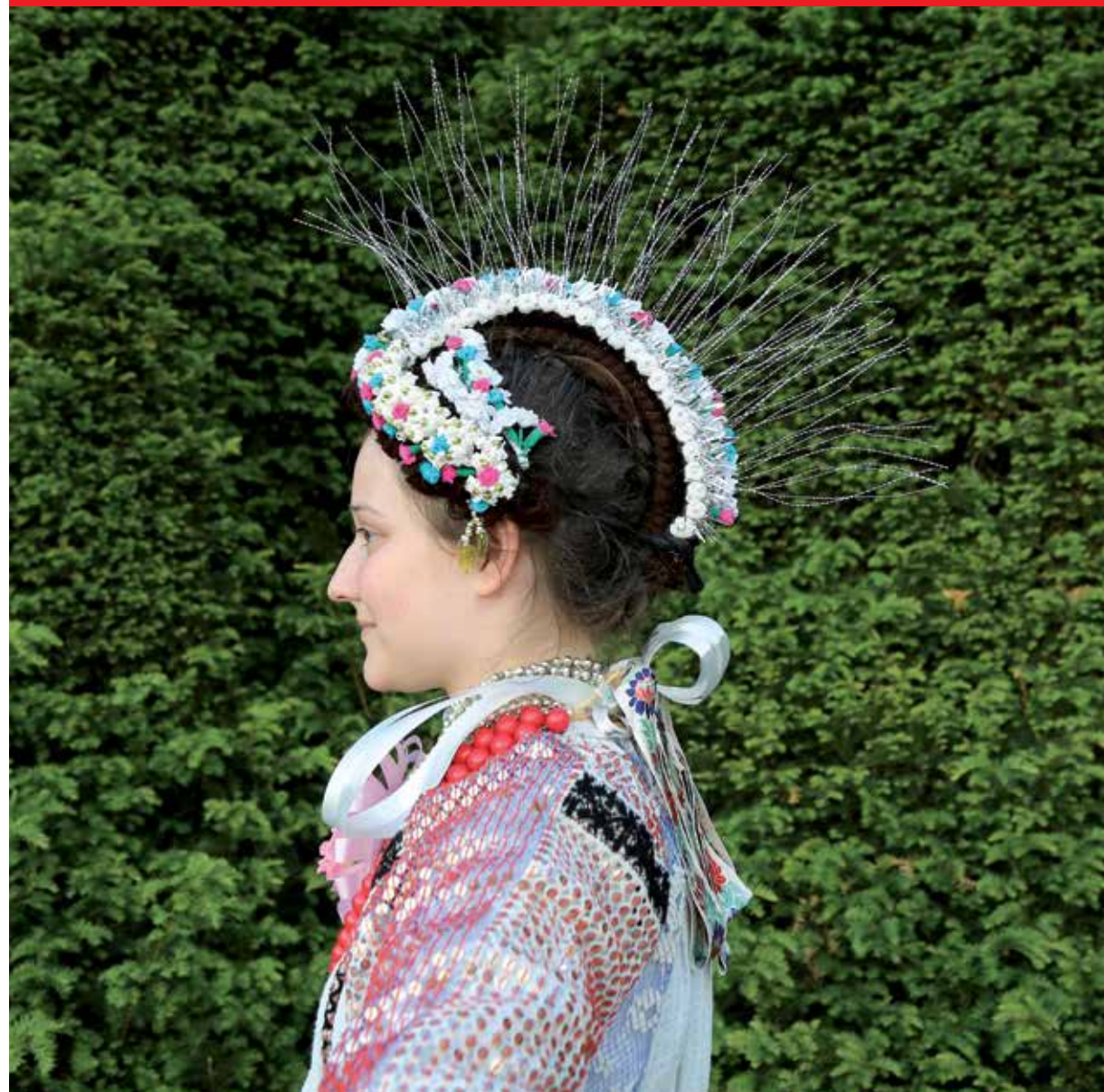
Etnografski muzej Zagreb, 5. 7. - 5. 8. 2018.
Tragovima zavičaja, koracima nezaborava
Etno Art galerija, 6. - 22. 7. 2018. *Tradicijsko odijevanje Hrvata iz Janjeva, Letnice, Vrnavokola i Vrneza iz fundusa Posudionice i radionice narodnih nošnji*
Hrvatska matica iseljenika, 7. 6. - 1. 8. 2018.
Ponosno hrvatsku nošnju nosim

NASTUPI SUDIONIKA IZVAN ZAGREBA / PERFORMANCES OUT OF ZAGREB:

Dvorac Erdödy u Kerestincu (Sveta Nedelja),
19. 7. 2018.
Beltinci (Slovenija), 20. 7. 2018., 48.
Mednarodni folklorni festival
Vrbovec, 20. 7. 2018. "Ljeto u gradu"
Zaprešić, 21. 7. 2018. 23. Žetvene svečanosti
Oborovo, 21. 7. 2018. "Pjesmom i plesom kroz
Oborovo"

18. - 22. 7. 2018. Trg bana Josipa Jelačića
SAJAM TRADICIJSKIH OBRTA I SUVENIRA /
TRADITIONAL ARTS AND CRAFTS FAIR

Sudionici iz Hrvatske / Participants from Croatia

Čakovec

Udruga ruskog govornog područja u Međimurju "Kalinka"

MEĐIMURSKA ŽUPANIJA

Najbrojnijoj udruzi ruske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj temeljne misije su razvoj i promicanje etničkih, kulturnih, socijalnih prava i interesa predstavnika ruske nacionalnosti u sjeverozapadnoj Hrvatskoj te stvaranje i podupiranje partnerskih veza s hrvatskim narodom, predstavnicima drugih nacionalnih manjina te sunarodnjacima u Rusiji i inozemstvu. Udruga njeguje običaje, tradiciju i kulturu povezujući rodni kraj s mjestom u kojem žive njezini članovi. Dobro su prihvaćeni u Čakovcu i Međimurju. Članovi "Kalinke" su iz različitih kultura bivšeg Sovjetskog Saveza. Osim ruskih pjesama njeguju pjesme Kozaka prikazujući tako multikulturalnost ansambla. Duhovne pjesme pjevaju na koncertima za Božić i Uskrs. Pjesme katkad prate plesnim pokretima i sviranjem ruske balalajke.

Čakovec

"Kalinka" Russian Speaking Community in Međimurje Association

MEĐIMURJE COUNTY

The main mission of the largest association of Russian national minority in the Republic of Croatia is the development and promotion of ethnic, cultural and social rights and interests of the Russian nationality in northwestern Croatia, as well as the creation and support of partnership ties with the Croatian people, representatives of other national minorities and their countrymen in Russia and abroad. The association fosters customs, tradition and culture by linking the homeland with the place where its members live. They are well accepted in Čakovec and Međimurje. The Kalinka members are from different cultures of the former Soviet Union. In addition to the Russian songs, they also cherish the songs of Kozak, thus depicting the multiculturalism of the ensemble. Spiritual songs are sung at concerts for Christmas and Easter. Songs are sometimes accompanied by dance moves and playing of the Russian balalaika.

Čepin

KUD "Ivan Kapistran Adamović"

OSIJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA

Društvo je osnovano 2000. godine i okuplja stotinjak članova. Od osnutka se Društvu pridružuju i brojni članovi koji su tijekom Domovinskog rata prognani iz rodni Kukujevaca u Srijemu. Uspješno su prenijeli svoju kulturu i tradiciju u novu sredinu pa društvo prihvaća njihove pjesme, plesove i običaje kao dio vlastitog programa. Kukujevčani sudjeluju u radu Društva kao plesači, pjevači ili svirači. Na Smotri izvode pjesmu *Lipo u našem Sremu* i tri plesa (*kolo udvoje*, *logovac* te kolo uz pjesmu *I moje se cvijeće*) uz tamburašku pratnju.

Čepin

"Ivan Kapistran Adamović" folklore group

OSIJEK-BARANJA COUNTY

The folklore group was founded in year 2000 and brings together about a hundred members. Since its inception, the group has been associated with numerous members who were expelled from their native Kukujevci village in Srijem during the Homeland War. They successfully passed their culture and tradition into the new environment and the group accepts their songs, dances and customs as part of their program. The villagers of Kukujevci participate in the group as dancers, singers or instrument players. At this year's festival they will perform the song *Lipo u našem Sremu*, three dances (*kolo udvoje*, *logovac* and a circle dance accompanied by the song *I moje se cvijeće*) with *tamburitza* accompaniment.

Ćeralije

KUD "Ćeralije"

VIROVITIČKO-PODRAVSKA
ŽUPANIJA

Ćeralije se nalaze u sjevernom dijelu općine Voćin, u župi Voćin, na mjestu gdje se Papuk spaja s dravskom ravnicom u Virovitičko-podravskoj županiji. Mjesto su nakon Domovinskog rata naselili Hrvati iz Letnice na Kosovu. U Društvu koje je okupio i osnovao župnik Mladen Štivin, od 2015. godine aktivno je pedesetak, uglavnom mlađih članova. U sviračkoj, plesnoj i dramskoj skupini obnavljaju nošnje te njeguju i održavaju folklor i običaje Hrvata iz Letnice. Nastupaju s pjesmom *Tri devojke*, *Tripud pojava* i *zavrzlamu* uz pjesmu i svirku – na *duduku* i *goču* (fruli i bubnju).

Ćeralije

"Ćeralije" folklore group

VIROVITICA-PODRAVINA COUNTY

Ćeralije is located in the northern part of the Voćin municipality, in the parish of Voćin, in the place where Papuk connects with the Drava plain in the Virovitica-Podravina County. The locality was inhabited by the Croats from Letnica in Kosovo after the Homeland War. In the group that was assembled and founded by the parish priest Mladen Štivin, there have been about fifty, mostly younger active members since 2015. The music, dance and drama sections of the group rebuild the costumes and maintain the folklore and customs of the Croats from Letnica. They will perform the song *Tri devojke*, *Tri put pojava* and *Zavrzlama* circle dance with song and music – on *duduk* and *goč* (flute and drum).

Donji Lapac

KUD "Kraljica Katarina"

LIČKO-SENJSKA ŽUPANIJA

Na prostor Općine Donji Lapac, najistočnije u županiji, izrazito poljoprivredno, stočarsko i šumsko područje, doselio se 1995. dio Hrvata iz raznih dijelova BiH s kojom ih povezuje rijeka Una. Društvo "Kraljica Katarina" osnovano je 1997. da bi održalo tradiciju Hrvata srednje Bosne i Kraljeve Sutjeske. Pomoglo je u gradnji nove katoličke crkve i stvaranju Župe Sv. Ivana Pavla II. Članovi KUD-a izvest će žensku pjesmu *Izvjer voda izvivala*, mušku *Oj, šargijo su četiri žice, dovedi me do moje curice*, žensku *Kad ja čujem šargiju na dvoru, ja bi tebe razbila prozoru*, kola uz pratnju violine i šargije *kolo poravnu* uz pjesmu *Nema kola moja mila mame, dok u kolu pregača ne mane, te kolo na jednu stranu*. Sudjeluju i u programu crkvenog pučkog pjevanja u crkvi sv. Katarine.

Donji Lapac

"Kraljica Katarina" folklore group

LIKA-SENJ COUNTY

The area of the Donji Lapac municipality, which is the easternmost in the county, a distinctly agricultural, cattle-raising and forest area, in 1995 was populated by Croats from various parts of Bosnia and Herzegovina, with whom they are connected by the river Una. The folklore group was founded in 1997 to preserve the tradition of Croats from Central Bosnia and Kraljeva Sutjeska. They helped in building a new Catholic church and establishing the Parish of Saint John Paul II. They perform the women's song *Izvjer voda izvivala*, men's *Oj, šargijo su četiri žice, dovedi me do moje curice*, women's *Kad ja čujem šargiju na dvoru, ja bi tebe razbila prozoru*, circle dances accompanied by the violin and *šargija*, the circle dance *poravnu* accompanied by the song *Nema kola moja mila mame, dok u kolu pregača ne mane*, and the circle dance to *one side*. They also participate in the church folk singing program in the St. Catherine's Church.

Drenje

KUD "Drenjanci"

OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA

Drenje je prije Drugog svjetskog rata imalo čak 30% njemačkog puka. U kuće protjeranih Nijemaca 1946. doseljeni su stanovnici Zrinja, sela koje je 1943. do temelja spaljeno. Doseljeni Zrinjani, većinom žene i djeca, smješteni su u Drenju i Slatiniku, gdje i danas njihovi potomci čine četvrtinu stanovništva. Uz repertoar đakovačkog kraja, "Drenjanci" izvode i za Smotru su obnovili pjesme i kola Zrinja: *Ajmo cure* – šetano žensko kolo, zrinjski *svatovac* s deseteračkim napjevima i šetano mješovito kolo *Oj, djevojko*.

Drenje

"Drenjanci" Folklore Group

OSIJEK-BARANJA COUNTY

Upon the beginning of World War II, as much as 30% of the population of Drenje was German. The houses of the expelled Germans were in 1946 inhabited by the residents of Zrinj, a village that was burnt to the ground in 1943. Those who immigrated, mainly women and children, set up homes in Drenje and Slatinik, where their offspring makes up for a quarter of population until present day. Along with the repertoire of the Đakovo area, "Drenjanci" also perform the songs and circle dances of Zrinj they reconstructed for the festival: *Ajmo cure – the walked women's circle dance*, *Zrinj svatovac* with decasyllabic choruses and the *kolo*, walked mixed circle dance, *Oj djevojko*.

Kljake

KUD "Naši korijeni"

ŠIBENSKO-KNINSKA ŽUPANIJA

Kljake (Kljaci), Umljanovići, Čavoglave i Mirlović Polje naselja su Drniške krajine i župe sv. Ilije proroka u općini Ružić, čiji su članovi osnovali Društvo 2014. godine da bi očuvali kulturu koju smatraju svojim ishodištem. *Ojkavice* i *treskavice* stariji su načini pjevanja, upisani i na UNESCO-ov popis ugrožene svjetske nematerijalne baštine, koje će članovi KUD-a izvesti na Smotri uz *bećarac*, odnosno pjevanje *pod bas* kao dio kulturne baštine koji je i u Dalmatinskoj zagori prihvaćen zahvaljujući migracijama pojedinaca i skupina muškaraca koji su iz Dalmacije odlazili raditi u Slavoniju, Baranju i Srijem.

Kljake

"Naši korijeni" Folklore Group

ŠIBENIK-KNIN COUNTY

Kljake (Kljaci), Umljanovići, Čavoglave and Mirlović Polje are the settlements of the Drniška Krajina and the Parish of Saint Elijah the Prophet in the Ružić municipality, whose members founded the society in 2014 to preserve the culture they consider their roots. *Ojkavica* and *treskavica* are the old traditional ways of singing inscribed in the UNESCO list of endangered world intangible heritage, which will be performed along with the *bećarac* (*pivanje pod bas*) as part of the cultural heritage accepted in the Dalmatian Hinterland thanks to the migrations of individuals and groups of men who would come from Dalmatia to work in Slavonia, Baranja and Srijem.

Kršan

KUD "Ivan Fonović Zlatela"
ISTARSKA ŽUPANIJA

Društvo je dobilo ime prema izrađivaču istarskih tradicijskih glazbala. Na Smotri izvode *Mantinjodu* (na sopelama Luka Blažina i Rok Lukšić / Viliam Vojić i Dalen Načinović). *Zi san folja de kumpir* je skupno pjevanje u stilu dvoglasja tijesnih intervala Istre (na tanko i debelo). Pjesma je *istrorumerska – vlaška* iz Šušnjevice u kojoj su sumještani koji govore *vlaškim „istrorumunjskim“* govorom. Članovi Društva govornici su hrvatske čakavštine, a zbog blizine i izvrsnih dobrosusjedskih odnosa s govornicima *vlaškoga* govora, potomaka Vlaha rumunjskog jezika koji su se potkraj XV. i početkom XVI. st. doselili iz sjeverne Dalmacije, pjevaju i na tom romanskom jeziku. Izvode i ples *balon* uz glazbenu pratnju na sopelama (Zoran Karlič, Nenad Fonović, Viliam Vojić i Dalen Načinović).

Kršan

"Ivan Fonović Zlatela" Folklore Group
ISTRIA COUNTY

The group was named after the builder of the Istrian traditional instruments. They perform the *Mantinjoda* at the festival – on the *sopelas* Luka Blažina and Rok Lukšić/ Viliam Vojić and Dalen Načinović. *Zi san folja de kumpir* – group singing in the style of two-part singing in the Istrian scale (*na tanko and debelo*). The song is Istro-Romanian – *vlaška* from Šušnjevice where fellow residents who speak the "Istro-Romanian" dialect live. The members of the group are speakers of the Croatian Chakavian dialect and, because of the proximity and excellent neighborly relations with the speakers of the *Vlach* dialect, the descendants of the Vlachs who spoke Romanian and moved from northern Dalmatia at the end of the 15th and beginning of the 16th century, they also sing in the Roman language. Additionally, they will be performing the *balon* dance with the *sopela* accompaniment (Zoran Karlič, Nenad Fonović, Viliam Vojić and Dalen Načinović).

Ličko Lešće

KUU "Gacka"
LIČKO-SENJSKA ŽUPANIJA

Uduga je nazvana po 32 km dugačkoj rijeci Gacki, po dužini trećoj ponornici u svijetu, na području koje je naseljeno od rimskog doba i vremena Japoda. Kao izvrsni čuvari svoje tradicije i nositelji *ojkanja*, upisanog na UNESCO-ov popis ugrožene nematerijalne baštine svijeta, na Smotri su nastupali više puta. Ovaj put uz tamburu dvožicu *dangubicu* izvode lički bečarac, pjevaju rozgalicu *Oj medvjede, gorska životinjo*, a uz pjesmu izvode i *ličko kolo*. Skupina sudjeluje i u koncertu pučkog crkvenog pjevanja u crkvi sv. Katarine.

Ličko Lešće

"Gacka" Folklore Group
LIKA-SENJ COUNTY

The group was named after the river Gacka, 32 km long, in length the third undercurrent in the world, in the area that has been inhabited since the Roman times and the Illyrian tribe Japodi. As outstanding keepers of traditions and barriers of the *ojkanje*, which has been included in the UNESCO list of endangered intangible heritage of the world, they have performed multiple times at the festival. This time with the two-string tambura - *dangubica*, the group will sing the *rozgalica - Oj medvede gorska životinjo*. They will also perform the Lika circle dance accompanied by singing. The group also participates in the concert of church folk singing in the St. Catherine's Church.

Peroj

Društvo perojskih Crnogoraca "Peroj 1657"

ISTARSKA ŽUPANIJA

U općini Vodnjan, nedaleko od Pule, već tri i pol stoljeća žive Perojci koji su se u to mjesto, bježeći pred otomanskim osvajanjima, doselili iz Crmnice u Crnoj Gori i očuvali svoje običaje, jezik, osobitu žensku nošnju i pravoslavni identitet. Izvest će tzv. pojanje *Oj, radosti veselosti* te kola uz pjesme *Poigraj, poskoči; Ovo dvoje bor i jela; Pod onom gorom zelenom; Đevojko, đevojko, zlatna jabuko* i *crmničko kolo*.

Peroj

the Society of Montenegrins from Peroj "Peroj 1657"

ISTRIA COUNTY

Peroj in the municipality of Vodnjan, not far from Pula, has been populated by people for three and a half centuries who came there from Crmnica in Montenegro, fleeing the Ottoman conquests. They have preserved their customs, language, the distinctive women's costumes and Orthodox identity. They will perform the so-called *pojanje* – *Oj, radosti veselosti* and the circle dances along with the songs *Poigraj, poskoči; Ovo dvoje bor i jela; Pod onom gorom zelenom; Đevojko, đevojko, zlatna jabuko* and the *crmničko kolo* (Crmnica circle dance).

Pleternica

Zavičajno društvo "Rama-Pleternica"
POŽEŠKO-SLAVONSKA ŽUPANIJA

U Pleternici danas ima više tisuća Hrvata i njihovih potomaka koji su doselili iz doline Rame u Bosni i Hercegovini, desnog pritoka rijeke Neretve na kojoj je 1968. izgrađeno umjetno akumulacijsko jezero za hidroelektranu Jablanica. I pola stoljeća nakon iseljenja Ramci, čuvaju svoj identitet u Pleternici i okolnim selima Požeštine, prisjećajući se tako starog zavičaja. Obnavljaju nošnje, čuvaju običaje, poput molitvica koje su o Uskrsu izgovarali i po stotinu puta dnevno, tražeći utjehu i milost Božju. Izvest će žensku pjesmu *poravno*, mušku *gangu*, kolanje uz pjesmu *Vran planino* te kolanje uz pljeskanje i pjesmu *Zaigrali konji vrani*.

Pleternica

"Rama-Pleternica" Homeland Society
POŽEGA-SLAVONIA COUNTY

In Pleternica today there are thousands of Croats and their descendants who came from the Rama valley in Bosnia and Herzegovina, the right tributary of the Neretva river, where an artificial reservoir lake for the Jablanica hydropower plant was built in 1968. Even half a century after leaving their home, the people from Rama keep their identity in Pleternica and surrounding villages of Požega, remembering in this way their old homeland. They are restoring their folk costumes, keeping their customs, such as the prayers that they have spoken even more than a hundred times on Easter, seeking comfort and grace of God. They perform the women's song *poravno*, the men's *ganga*, *kolanje* with the song *Vran planina* and *kolanje* with clapping and the song *Zaigrali konji vrani*.

Radovin

KUD "Radovin"

ZADARSKA ŽUPANIJA

Radovin se s više zaselaka nalazi na brežuljku, uz srednjovjekovnu gradinu, s pogledom na Ravne kotare i gotovo cijelo zadarsko zaleđe. Podno Velebita, na granici jadranskog i dinarskog etnografskog područja, članovi Društva njeguju crkveno pučko glagoljaško pjevanje, *orcanje* – suvrsticu ojkanja. Uz *šetnju*, *drmeš*, *stupac* i *šuljanje* izvest će i svoju inačicu bečarca – pjevanje *na drito* kao noviji sloj pjevanja *na bas*.

Radovin

"Radovin" Folklore Group

ZADAR COUNTY

Radovin and its several hamlets are located on a hill, with a medieval castle, overlooking the Ravni kotari valley and almost the entire Zadar hinterland. In the foot of Velebit, on the border of the Adriatic and Dinaric ethnographic area, the members of the Group are committed to preserving the church folk Glagolitic chanting, *orcanje* – a type of *ojkanje*. In addition to *šetnja*, *drmeš*, *stupac* and *šuljanje*, they will perform their own version of the *bečarac* singing *na drito* as the newer type *on bas* singing.

Sisak

Romsko kulturno-umjetničko društvo "Crni biseri"

SISAČKO-MOSLAVAČKA ŽUPANIJA

Romi žive u naselju Capraške poljane; prema predaji, na to su se područje doselili iz Rumunjske prije Prvog svjetskog rata. I danas govore rumunjski kao materinski jezik. Djeca, koja sudjeluju u programu, idu u školu i govore tečno hrvatski. Crveni kotač, koji se nalazi u sredini romske zastave, simbolizira putovanja i migracije Roma, a službena romska himna temelji se na pjesmi *Ďelem, Ďelem* ("Idem, idem"). Izvode varijantu trbušnog plesa uz pratnju harmonike i solo pjevača, u stiliziranim kostimima koje sami izrađuju. Ples *Landala* uz pjesmu govori o romantici romskog života, koji se provodi u pjesmi, plesu i gatanju, a ples *Našu kokošu* (Naš kum) dio je svatovskog običaja, kojim se kuma poziva da se zabavlja i "igra" s djecom u svatovima.

Sisak

Romani Cultural and Artistic Society "Crni biseri"

SISAK-MOSLAVINA COUNTY

The Romani people live in the Capraške poljane village where they according to legend relocated from Romania before the World War I. They speak Romanian as their mother tongue to this day. Children who are part of the program go to school and speak fluent Croatian. The red wheel in the middle of the Roma flag symbolizes the travel and migration of the Romani people, while their official anthem is based on the song *Ďelem, Ďelem* ("I'm travelling, I'm travelling"). They will perform a variation of belly dance accompanied by the accordion and a solo singer, in stylized costumes made by themselves. The dance *Landala*, accompanied by singing, is about the romanticism of the Roma lifestyle characterized by singing, dancing and divination, while the dance *Našu kokošu* (Our best man) is part of the wedding custom, which invites the best man to have fun and "play" with the children at the wedding.

Stari Jankovci

KUD "Jankovci"

VUKOVARSKO-SRIJEMSKA
ŽUPANIJA

Mađari se doseljavaju u Stare Jankovce potkraj 17. st., odlaskom Osmanlija. U Društvu njeguju mađarsku baštinu u susretu sa starosjedilačkom hrvatskom, *šokačkom* kulturom, te kulturom Hrvata doseljenih iz srednje Bosne. Izvode svatovski običaj skidanja vijenca s glave mladenke Mađarice i stavljanje *fićule* te udaju za mladoženju Šokca uz pjesmu i čardaše *Lányok, lányok, Zöld erdőben jártam, Friss csárdás* i *šokačko kolo*.

Stari Jankovci

"Jankovci" Folklore Group

VUKOVAR-SRIJEM COUNTY

The Hungarians settled in Stari Jankovci at the end of the 17th century, when the Ottomans left. The group nurtures the Hungarian heritage in the encounter with the old Croat and *Šokci* culture, as well as the culture of the Croats, immigrants from middle Bosnia. They will perform the wedding custom of removing the crown from the head of the Hungarian bride and placing the *fićula*, and the marriage to the *Šokac* groom along with singing and several *czardas Lányok, lányok, Zöld erdőben jártam, Friss csárdás* and *šokačko kolo*.

Stari Mikanovci

KUD "Šokadija"

VUKOVARSKO-SRIJEMSKA
ŽUPANIJA

Stari Mikanovci smješteni su na zapadnoj granici županije gdje se na lokalitetu Gradina može pratiti naseljavanje još od vučedolske kulture. Od srednjeg vijeka očuvali su ikavicu sa starom akcentuacijom, za razliku od svih okolnih sela gdje se govori ekavski. Već su 48 puta organizirali priredbu *Mladost i ljepota Slavonije* te obnovili pučko crkveno pjevanje *Muke Gospodnje* i *Gospina plača*. Uz svatovce izvode i više inačica *bečaraca* upisanih na UNESCO-ov popis nematerijalne baštine svijeta – mješovita pjevačka skupina ga izvodi uz tamburaše, ženska skupina – *starovirski* ili dugi *bečarac*, a i muška pjevačka skupina izvodi svoju inačicu.

Stari Mikanovci

"Šokadija" Folklore Group

VUKOVAR-SRIJEM COUNTY

Stari Mikanovci is a place located on the western border of the county where immigration in Gradina locality can be traced back to the Vučedol culture. From the middle ages they have preserved the Ikavian dialect with the old accent, unlike the surrounding villages where the Ekavian is spoken. They have already organized the event *Mladost i ljepota Slavonije* 48 times and restored the church folk singing *Muka Gospodnja* and *Gospin plač*. Along with *svatovci*, they will perform several versions of the *bečarac* inscribed in the UNESCO list of the intangible world heritage – the mixed singing group performs it with tamburitza accompaniment, the female group – *starovski* or long *bečarac*, and the male singing group performs their own version.

Hrvati iz drugih zemalja / Croats from other countries

Šiljakovina

Folklorni ansambl "Šiljakovina"
ZAGREBAČKA ŽUPANIJA

Šiljakovina se nalazi u Vukomeričkim goricama i okružena je šumama. Nazvana je po potoku Šiljku koji teče kroz selo. Iz Vukomerice su se stanovnici dnevno spuštali u Turopolje zbog rada u poljima. Očuvali su svoj posebni ples *dudaš* i osobiti korak *starog sita*, a prepoznatljivi su i po snažnom pjevanju *po junački* i žutoj nošnji koju mlade djevojke nose u svečanim prigodama. Zapjevat će i *Se bi sneje v igru došle* te zaplesati *Tomekovu polku* i *vukomerički drmeš*.

Šiljakovina

"Šiljakovina" Folklore Ensemble
ZAGREB COUNTY

Šiljakovina is located in Vukomeričke gorice, surrounded by forests, and was named after the stream Šiljak that flows through the village from which the inhabitants came down daily to Turopolje to work in the fields. They preserved their special dance *dudaš* and the distinctive step of the *staro sito*, and are also known for their powerful singing *po junački* and the yellow costume that the young women wear on special occasions. They will also sing *Se bi sneje v igru došle* and dance *Tomekova polka* and the Vukomerice *drmeš*.

BOSNA I HERCEGOVINA

DOBRIČ, ŠIROKI BRIJEG

HKD "Vrila"

Hrvatsko kulturno društvo "Vrila" sa sjedištem u Dobriču okuplja mještane šest sela Župe Mostarski Gradac (Dobrič, Provo, Gornji Gradac, Donji Gradac, Gostušta, Grabova Draga), istražujući i njegujući tradicijsku kulturu širokobriješkog kraja. Muški članovi Društva pjevaju *gangu* i *bećarac*.

BOSNIA AND HERZEGOVINA

DOBRIČ, ŠIROKI BRIJEG

Croatian Folklore Group "Vrila"

Croatian Folklore Group "Vrila" from Dobrič gathers the inhabitants of six villages of the Mostarski Gradac Parish (Dobrič, Provo, Gornji Gradac, Donji Gradac, Gostušta, Grabova Draga) and explores the traditional culture of the Široki Brijeg area. Male members of the Group sing *ganga* and *bećarac* songs.

BOSNA I HERCEGOVINA

PODHUM, LIVNO

KUD "Kamešnica"

Tradicija folklornog stvaralaštva Hrvata oko Buškog Blata, graničnog prostora između livanjske, tomislavgradske i sinjske općine seže do 1928. godine, kad je na tom prostoru počeo s radom ogranak *Seljačke sloge* koji je djelovao do početka Drugog svjetskog rata. KUD "Kamešnica" Podhum, kao baštinik te tradicije, osnovan je 1972. i djelovalo je do kraja osamdesetih godina prošlog stoljeća. Izvest će dvije *ustresavice*: *Kukavica goru razgovara...* i *Evo kuma, evo starog svata...*; brojalicu, *brojku* – *Ko se sprema u Pod'um na silo*, te dva *bećarca*: *Livno, Duvno i Kupreška vrata...* i *Buško Blato i u tebi vodo...*

BOSNIA AND HERZEGOVINA

PODHUM, LIVNO

"Kamešnica" Folklore Group

Traditions of folk creativity among Croats from the Buško Blato area, the area where the municipalities of Livno, Tomislavgrad and Sinj meet, date back to 1928, when the branch of *Peasant Concord (Seljačka sloga)* was formed, which remained active until World War II. "Kamešnica" Folklore Group from Podhum was founded in 1972 to continue the tradition and remained active until late 1980s. They will perform two *ustresavica* songs: *Kukavica goru razgovara...* and *Evo kuma, evo starog svata...*; counting song *brojku* – *Ko se sprema u Pod'um na silo*; and two *bećarac* songs: *Livno, Duvno i Kupreška vrata...* and *Buško Blato i u tebi vodo...*

BOSNA I HERCEGOVINA

ŽABLJAK – USORA

KUD “Izvor”

Općina Usora nalazi se u dolini istoimene rijeke na magistralnom putu Doboj -Tešanj - Teslić, a bila je nastanjena još u paleolitiku. Naziv Usora prvi put se spominje godine 1225. u pismu pape Honorija III. ugarsko-hrvatskom kralju Andriji II. Porijeklo riječi usora dolazi od slavenske riječi V'SOR' u značenju ohol, ponosit, grub, srdit, osoran. Društvo njeguje tradiciju, običaje, pjevanje i sviranje, glazbala te pučke plesove iz Usore. Raznoliko je po starosnoj dobi, što osigurava kontinuitet u prenošenju baštine na mlade. Dvije, odnosno tri žene pjevaju u *dvi* i u *tri*, a uz šargiju, violinu i dvojnice prikazuju ašikovanje uz plesove *ravno*, *osmerac*, *Dojdi lolo* i *sitni povračanac*.

BOSNIA AND HERZEGOVINA

ŽABLJAK – USORA

“Izvor” Folklore Group

The Municipality of Usora is located in the valley of the Usora river on the Doboj–Tešanj–Teslić road. The site has been inhabited since the Paleolithic Era. The name “Usora” was first mentioned in 1225 in Pope Honorius III’s letter to Hungarian-Croatian king Andrew II. The word “usora” originates from the Slavic word V'SOR', meaning proud, arrogant, rough, angry. The group represents the tradition, customs, singing, playing, instruments and folk songs of Usora. The members are of different ages, which ensures continuous transmission of heritage to younger generations. Two or three women sing *in twos* and *in threes* and perform courting rituals accompanied by šargija, violin and dvojnice along with *ravno*, *osmerac*, *Dojdi lolo* and *sitni povračanac* dances.

KANADA

MISSISSAUGA

Hrvatska župna folklorna grupa “Sljeme”

Od osnutka 1979. gosine u sklopu Župe hrvatskih mučenika ova skupina uz pjesmu ples i tambure promovira hrvatsku kulturu, okupljajući mladež pokraj Toronta u Kanadi, gdje živi oko 50.000 Hrvata. Redovito dolaze u domovinu svojih predaka gdje surađuju s kulturnim društvima. Uz tamburaški sastav KUD-a Sv. Jane iz Gorice Svetojanske starija plesna skupina “Sljeme” izvest će pjesme i plesove Posavine – *Ajd' idemo Save vode*, *Okreni se, okreni*, *drmeš*, *Tancaj, tancaj crni kos*, *dućec*, *staro sito* i *drmeše*.

CANADA

MISSISSAUGA

Croatian Parish Folklore Group “Sljeme”

The group was founded in 1979 at the Church of Croatian Martyrs to promote Croatian culture through song, dance and tamburitza and gather Croatian youth of the Toronto area of Canada with around 50,000 Croats. The group regularly visits their ancestral country and collaborates with local folklore groups. The older dance group of “Sljeme” will perform songs and dances of Posavina *Ajd' idemo Save vode*, *Okreni se, okreni*, *drmeš*, *Tancaj, tancaj crni kos*, *dućec*, *staro sito* and *drmeš* dances accompanied by Sv. Jana Folklore Group’s tamburitza ensemble from Gorica Svetojanska.

MAĐARSKA

PEČUH

Folklorni ansambl "Tanac"

Ansambl su u Pečuhu 1988. utemeljili Bošnjaci, kako se zovu Hrvati koji su se u devet okolnih sela doselili iz središnje Bosne potkraj 17. i početkom 18. stoljeća, održavajući svoju katoličku vjeroispovijest, jezik i nošnju. U naseljavanju je veliku zaslugu imao pečuski biskup Mátyás Radonay, koji je tako htio povećati broj katolika u biskupiji. Njihovi najpoznatiji plesovi su: *jabuke*, *na dvi strane kolo*, *tanac* i *trojanac* te bečarci.

HUNGARY

PÉCS

"Tanac" Folklore group

The group was founded in 1988 in Pécs by Bosniaks, i.e. Croats who settled in the nine surrounding villages in the late 17th and early 18th centuries from central Bosnia and kept their Roman Catholic faith, language, and traditional costumes. The Bishop of Pécs Mátyás Radonay played a significant role in their settlement, because he wanted to increase the number of Catholics in his diocese. Their best-known dances are: *jabuke*, *na dvi strane kolo*, *tanac* and *trojanac* as well as *bečarac* songs.

NOVI ZELAND

AUCKLAND

Folklorni ansambl "Tarara", Dalmatinsko kulturno društvo

Hrvati su se na sjeverni otok Novog Zelanda, u Kaiataiau, Dargaville i Whangarei, doselili na kraju 19. i početkom 20. stoljeća. Maori su ih dobro prihvatili, a u suživotu ih prozvali imenom Tarara. Otada su se okupljali u različitim klubovima i plesali plesove starog zavičaja s obale Dalmacije i otoka. Sadašnji članovi Društva su druga, treća i četvrta generacija doseljenika. Uz svoje *novozelandsko dalmatinsko kolo* izvode i plesove iz Međimurja.

NEW ZEALAND

AUCKLAND

"Tarara" Folklore Group, Dalmatian Cultural Society

Croats settled on New Zealand's North Island in Kaitaia, Dargaville and Whangarei in the late 19th and early 20th centuries. They were well accepted by the Maori, who gave them the name Tarara. Ever since, the Croats have been gathering in various clubs for dances from their old country on the Dalmatian coast and islands. The group's current members are second, third and fourth generations of immigrants. They perform their New Zealand – Dalmatian *kolo* and dances from Međimurje.

Skupine iz inozemstva / Foreign groups

VOJVODINA – SRBIJA SOMBOR

Hrvatsko kulturno društvo “Vladimir Nazor”

U Somboru, gradu sjeverozapadne Bačke, baroknih zvonika, trgova i parkova, osnovano Društvo od 1936. godine njeguje kulturu i običaje Hrvata, Bunjevaca i Šokaca. U prikazu dolaska po mladu u bunjevačko-šokačkim svatovima uz tamburašku pratnju zaplesat će se malo bačko kolo, šokačko kolo, *tandrčak*, zapjevati bečarci i pjesma *Dvi su druge drugovale*.

VOJVODINA – SERBIA SOMBOR

Croatian Folklore Group “Vladimir Nazor”

Sombor is a town in northwestern Bačka with baroque bell towers, squares and parks. The Folklore Group founded there in 1936 safeguards the traditional culture and customs of Croats, Bunjevci and Šokci. They will perform a scene from a traditional Bunjevci/Šokci wedding when the wedding party arrives for the bride, dancing the small *bačko kolo*, *šokačko kolo*, and *tandrčak* accompanied by tamburitza music, *bečarac* songs and *Dvi su druge drugovale*.

Albanija

“Bilbili”, Vlorë

Folklorna skupina Bilbili (*Slavuj*) osnovana je 1994. u gradu Vlorë i djeluje pod upravom kulturnog centra Aulona. Na repertoaru ima pjesme, plesove i tradicijsku glazbu ponajviše iz južne Albanije, ali i iz drugih dijelova zemlje. Prepoznatljiva je po bogatim nošnjama i višeglasnom pjevanju upisanom na UNESCO-ov reprezentativni popis svjetske nematerijalne kulturne baštine.

Albania

“Bilbili”, Vlorë

The Bilbili (*Nightingale*) Folklore Group was founded in 1994 in the city of Vlorë under the Aulona Cultural Center. Their repertoire consists of songs, dances and traditional music mainly from southern provinces of Albania, but from other parts of the country as well. The group is recognizable by their rich traditional costumes and multipart singing inscribed on UNESCO's Representative List of Intangible Cultural Heritage of Humanity.

Austrija

“Musikkapelle Virgen”, Virgen

Musikkapelle Virgen osnovan je 1820. godine i vrstan je predstavnik bogate tirolske glazbene tradicije puhačkih orkestara u gotovo svakom selu. Njihovi živopisni kostimi i lijepa glazba simbol su tirolskog identiteta i dostojanstveno okruženje na mnogim festivalima. Djela velikih skladatelja prilagođavaju puhačkom orkestru glazbujući tako između “ozbiljne” i “zabavne” glazbe.

Austria

“Musikkapelle Virgen”, Virgen

Musikkapelle Virgen is a group founded in 1820 as an excellent representative of Tirol's rich musical tradition of wind orchestras that are present in almost every village. Their vibrant costumes and beautiful music have become trademarks of Tirol's identity and the dignified atmosphere of numerous festivals. They take compositions of great masters and adapt them for wind orchestra, thus performing something between “serious” and “popular” music.

Belgija

“Royal Art Group Alkuone”, Aalst

Kraljevsku umjetničku skupinu Alkuone iz Aalsta čine mladići i djevojke koji gaje ljubav prema koreografiji, udaraljka i zastavama. Tradicijsko vijenje zastava poznato je u Italiji, Njemačkoj i Flandriji (sjevernoj pokrajini Belgije), u čijem se središtu nalazi i Aalst. Nastupaju vijučići i bacajućići velike zastave po trgovima uz pratnju udaraljki, a u programu imaju i točkice s malim zastavama za zatvorene prostore i pozornice, uz plesne nastupe od klasičnih do jazz i modernih plesova.

Belgium

“Royal Art Group Alkuone”, Aalst

Royal Art Group Alkuone from Aalst consists of young men and women who share a love for choreography, percussion instruments and flags. Traditional flag-waving is known in Italy, Germany, and Flanders (northern portion of Belgium), where Aalst is located. The group performs waving large flags across city squares, accompanied by percussion instruments. Their program also includes numbers with smaller flags for indoor spaces and stages, as well as dance performances ranging from classical to jazz and modern dances.

Gruzija

Gruzijski folklorni ansambl “Didgori”, Tbilisi

Ansambl je osnovan 1996. u Tbilisiju u sklopu Kulturnog centra mladih Folkart. S velikim uspjehom nastupa u Gruziji i inozemstvu. Uz pratnju bubnja (*doli*) i harmonike izvode *Mtiuluri*, ples surovih i hrabrih gorštaka koji privlači pažnju brzinom i harmonijom kola te unutarnjom snagom pokreta plesača. Izvode i *Parikaoba*, ples s puno vrtnji oko vlastite osi, finih pokreta i neobuzdana tempa uz natjecanje sa sabljama.

Georgia

Georgian Folklore Group “Didgori”, Tbilisi

The group was founded in 1996 in Tbilisi under the Folkart Youth Cultural Center and has been successfully performing around Georgia and other countries. They perform the *Mtiuluri* dance accompanied by a drum (*doli*) and accordion. This is the dance of bold and rough mountain people attractive for its speed and circle dance harmony, as well as the inner strength of dancers' movements. The group also performs the *Parikaoba* dance with a lot of spinning, gracious movements and a vigorous pace of sword fighting.

Indonezija

Studenti of Sanggar Merah Putih,
Velesposlanstvo Zagreb

Sanggar Merah Putih je indonezijski kulturni centar osnovan 2015. godine u Velesposlanstvu Indonezije u Zagrebu. Centar je otvoren za javnost u poduci indonezijskog jezika, tradicijskog plesa i *gamelan* glazbe. Studenti uče besplatno i potiče ih se u različitim programima. Izvode Saman ples "tisuću ruku", jedan od najpopularnijih u Indoneziji, čiji su nositelji Gayo etnička skupina iz Gayo Lues, Aceh provincije na Sumatri, koji se inače izvodi na proslavama važnih zbivanja. Karakterizira ga brzi ritam i skladno harmonično pljeskanje-udaranje rukama izvođača. UNESCO ga je upisao na popis svjetske nematerijalne baštine kojoj je potrebna hitna zaštita. Drugi je klasičan ples *Panji Semirang* koji su stvorili plesni umjetnici I Nyoman Kaler s Balija, 1942. godine. Prenosi priču o princezi Galuh Candra Kirana koja na bojnopolju pokušava pronaći svog zaručnika Panji Asmara Bangun. Da bi ga našla na bojnopolju prurušava se u viteza. Pokreti prikazuju njezinu hrabrost za vrijeme boja.

Indonesia

Students of Sanggar Merah Putih,
Embassy in Zagreb

Sanggar Merah Putih is the cultural center of Indonesia, established in 2015 by the Indonesian Embassy in Zagreb. The center is opened for public and offers different classes in Indonesian language, traditional dance, and Gamelan music. Students could learn free of charge and are encouraged to actively involve in various programs which are beneficial to improve their personal development. Students will perform *Saman Dance* or the *dance of a thousand hands*. Its origin is from the Gayo ethnic group from Gayo Lues, Aceh province, Sumatra, and is performed to celebrate important occasions. The dance is characterized by its fast-paced rhythm and common harmony between dancers. In 2011 UNESCO inscribed it on the List of Intangible Cultural Heritage in Need of Urgent Safeguarding. The other, *Panji Semirang Dance* is a classical one created by Balinese dance artists, I Nyoman Kaler in 1942. Dance tells a story about a Princess, named Galuh Candra Kirana who tried to find her lost fiancé named Panji Asmara Bangun in a battle field. In order to find him, she had to disguise herself as a male knight and went to the battle. The movements represented her courage during the battle.

Kina

"Jin Xiaofeng umjetnički zbor
Junana", Kunming

Umjetnička skupina pjevača iz Junana pod vodstvom Jin Xiaofeng eminentni je ansambl koji predstavlja tradiciju etničkih skupina u kineskoj pokrajini Junan, ističući osobite vokalne tehnike. Život etničkih skupina prikazuje se na sceni glazbeno i koreografski, s Dai – plesom pauna, plesom lijeve noge i svečanim plesom, kao plesom manjine Wa, kao cjelina folklornih elemenata. U pokrajini koja graniči s Mianmarom (bivša Burma), osjeća se povijesni utjecaj škotskih misionara koji su u prošlosti djelovali među populacijom Dai, koja je prihvatila sviranje škotskih gajdi i plesove s elementima škotskih koraka (*hopscotch*). Svirat će se kineski žičani instrumenti *erhu* i *zhong hu*; drveni puhači *sheng* poput klarineta, udaraljke (*foot drum*), žičani instrument *yueqin* u obliku mjeseca, te veliki bubanj Ruan iz Junana.

China

"Yunnan Jin Xiaofeng Art Troupe",
Kunming

Yunnan Jin Xiaofeng Art Troupe is based in Yunnan Province of China. It is one of the eminent ensembles of the province to perform folk music of ethnic groups, mainly focused on their usages of voice techniques. They present an entire scene of the ethnic groups' lifestyle on stage, integrated with music, lighting and choreographies such as Dai peacock dance, left foot dance, feast dance, and Wa minority dance, turning the performance into a drama full of folk elements. Historical influence of Scottish missionaries that once worked with the Dai population are still felt in the province located on the Myanmar border. The people there adopted the use of bagpipes and dances with Scottish elements (*hopscotch*). The instruments include Chinese string instruments *Erhu* and *Zhong Hu*, woodwind instrument similar to clarinet called *Sheng*; *foot drum* played by one person; *yueqin*, which is a string instrument with a moon-shaped body; and the big *Ruan*, a typical ethnic drum in Yunnan.

Kolumbija

“Colombia Folklore Cultural Foundation”, Cali

Ansabl je umjetnička i kulturna neprofitna udruga koja u zemlji i svijetu pronosi kolumbijski folklor, glazbu i ples. Skupina profesionalnih umjetnika znalački prikazuje kulturne korijene u edukativnim, kreativnim i inovativnim programima. Kao članovi udruge koja djeluje na razvoj društva, čuvaju tradicijske vrijednosti i kulturni identitet, razvijaju poučne programe u umjetnosti. Interpretiraju se različiti kolumbijski ritmovi i prikazuju kulture različitih područja – atlanske (karijske) i pacifičke obale, kao i Anda – afrokolumbijski plesovi i glazba na tradicijskim bubnjevima od ovčje kože i prirodnog drveta.

Colombia

“Colombia Folklore Cultural Foundation”, Cali

The Foundation is an artistic and cultural non-profit organization that disseminates the Colombian folklore nationally and internationally through music and dance. It has a group of versatile professional artists who promote the cultural roots in educational, creative and innovative forms. As an organization for social transformation, it focuses on safeguarding the traditional values and customs, strengthening ethnic and cultural identity; and developing educational programs that promote human development through art. The Foundation’s cultural program includes interpretation of different musical rhythms of Colombia from various regions of the country: the Atlantic (Caribbean) coast, the Pacific coast and the Andean region. They will give a short show of Native-Afro-Colombian dances and music with traditional drums made of lamb skin and indigenous wood.

Kosovo

“Lidhja e Prizrenit”, Prizren

U dvanaest godina postojanja, ansabl iz Prizrena, grada kulture i brojnih spomenika, okupio je različite generacije izvođača, a na repertoar uvrstio dvadeset i pet plesova iz mnogih krajeva Kosova različitih žanrova i prikaza. Na Smotri nastupaju s *Valle Kosovare* (Kosovskim plesom), *Kengë dhe valle tradicionale* (tradicijskim pjesmama i plesovima), te *Valle e Prizrenit* (Prizrenskim plesom), uz pratnju dvaju tapana, frulica, *çiftelije* i *šarkije*.

Kosovo

“Lidhja e Prizrenit”, Prizren

During the twelve years since it was founded in Prizren, a city of culture and numerous monuments, the group has been gathering different generations of performers and put together 25 dances of various genres and presentations from different parts of Kosovo. At the Festival, they perform *Valle Kosovare* (Kosovo Dance), *Kengë dhe valle tradicionale* (traditional songs and dances), and *Valle e Prizrenit* (Prizren Dance), accompanied by two *tapan* drums, flutes, *çifteli* and *šarkija*.

Meksiko

“Ballet Folklórico de Occidente Corazon de Jalisco”, Guadalajara Jalisco

Skupina mladih u gradu Guadalajara odlučila je očuvati i javno prikazivati kulturno i folklorno blago Jalisca i drugih područja Meksika. Zahvaljujući predanosti članova, stvorili su jednu od najreprezentativnijih skupina u Meksiku koja ima široku paletu folklornih ostvarenja vrhunske kvalitete. Prikazuju plesove Azteka i zvukove područja Jalisco, Michoacán, Nayarit, Veracruz, Oaxaca, Chiapas, Tabasco, Sonora i Campeche. U Meksiku se folklor predstavlja tradicijskim plesovima koji prikazuju žetvene svečanosti uz vještinu i udvornost prema ženama uz različite instrumente i *mariachi* svirače.

Mexico

“Ballet Folklórico de Occidente Corazon de Jalisco”, Guadalajara Jalisco

Ballet Folklórico de Occidente Corazon de Jalisco is a group of young people from the city of Guadalajara, determined to preserve and show the cultural and folkloric wealth of the Jalisco state, as well as the diverse regions that make up their country. Thanks to the effort, hard work and commitment of the members, they have managed to establish themselves as one of the most representative groups of Mexico, managing to create a range of folkloric prints of excellent level, representing pictures of Aztec dances, and sounds of the states of Jalisco, Michoacán, Nayarit, Veracruz, Oaxaca, Chiapas, Tabasco, Sonora and Campeche. In Mexico the folklore is represented in traditional dances of the people, showing the festivities of the harvest, skills and courting women with different instruments and *mariachi* players.

Nizozemska

“Nitsanim Ensemble”, Hag

U Hagu, gradu na zapadnoj obali Nizozemske, u kojem su smještene brojne međunarodne organizacije, ansambl Nitsanim osnovan je 1965. godine. Pod vodstvom Anje Sandu, od 2001. ansambl uvijek bava repertoar plesova i pjesama s prikazom nizozemskih običaja. Istovremeno vježbaju i plesove iz cijeloga svijeta, ponajviše s Balkana. Danas je ansambl pravi sukus različitih kultura okupljenih u Hagu. Članovi su podrijetlom iz Hrvatske, Rumunjske, Maroka i Turske, a okupljaju se da bi uživali u tradicijama Nizozemske i drugih kultura. Prikazuju ribarske i srednjovjekovne nizozemske tradicije uz pratnju sastava s gajdama, gitarom, violinom, harmonikom i bubnjevima.

The Netherlands

“Nitsanim Ensemble”, The Hague

The Hague, a city on the western coast of The Netherlands and home to numerous international organizations, is where folklore ensemble Nitsanim was founded in 1965. Under the guidance of Anja Sandu, the ensemble has been preserving a Dutch repertoire with original dances and music presenting Dutch customs since 2001. At the same time a rich international repertoire is maintained with choreographies mainly from the Balkans. Today, the group is an authentic representation of the various cultures one can find in The Hague. Members with origins in, for example, Croatia, Romania, Morocco and Turkey come together to enjoy the fun and richness of dances from Dutch and other cultures. For this year's edition of the festival the group will present the way of life in a fishing village as well as Dutch traditions from the Middle Ages, all of which will be accompanied by a band consisting of a bagpipes, guitar, violin, accordion and drums.

Poljska

Folklorni ansambl "Istebna", Istebna

Ansamb "Istebna" vjerojatno je najstarija poljska folklorna skupina. Njezina povijest seže do 1901., kad su gorštaci prvi put nastupali pred austrijskim nadvojvodom Federikom. Otada se službeno zovu Folklorni ansambl "Istebna". Tradicijski plesovi i pjesme prikazuju pastirsku kulturu koju su u Istebnu donijela vlaška plemena u 13. stoljeću. Svi su plesovi s područja Trójwieś Beskidzka, triju sela – Istebne, Jaworzynke i Koniaków, s tromeđe poljsko-češko-slovačke granice. Plešu se u parovima, u troje ili u četvero. Muškarci plešu i ples *kapitan* složenih figura, koji pokazuje fizičku snagu i vještinu gorštačkoga života. Prate ih žičani instrumenti poput violina, viola i kontrabasa, kao i drugi tradicijski instrumenti.

Poland

"Istebna" Folklore Ensemble, Istebna

"Istebna" is probably the oldest folklore ensemble in Poland. Its history dates back to 1901 when the highlanders performed in front of the Austrian archduke Frederick. Since that time it has been officially performing as "Istebna" Folklore Ensemble. The traditional dances and songs are closely connected with the pastoral culture, which was brought to Istebna by the Wallachian tribes in the 13th century. The dances all come from Trójwieś Beskidzka, the three villages of Istebna, Jaworzynka and Koniaków, a place on the Polish-Czech-Slovakian border. There are dances for pairs, groups of three or four people. There is also a dance called *kapitan*. This is a dance of very complicated movements, danced only by men to show the physical strength, skills and everyday life of the highlanders. The dancers are accompanied by traditional music played on string instruments like violins, violas and double basses, as well as on traditional pastoral instruments.

Poljska

OSET, Wrocław

OSET je skupina pjevačica koje pjevaju zajedno dvije godine, ali su nekoliko godina bile u projektu terenskog istraživanja tradicijske glazbe. U Donjoj Šleskoj snimale su najstarije pjevače i neposredno od njih učile pjevati. Identitet Donje Šleske mijenjao se u odnosu na predratne i poslijeratne okolnosti. Područje koje je prije Drugog svjetskog rata bio dio njemačke države, nakon promjena granica 1945. naseljeno je stanovnicima sa svih područja Poljske, predstavnicima naroda i etničkih manjina kao i poljskih povratnika iz rumunjske Bukovine, Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Francuske i Belgije. Repertoar koji su njegovali stanovnici Austro-Ugarske u sjevernoj Bosni i Slavoniji tijekom gotovo pola stoljeća, najbliži je ovim pjevačicama prema povijesti njihovih obitelji i dugogodišnjem prijateljstvu. Izvodit će pjesme koje su naučile od Stanisławe Latawiec i njezinih sestara u obitelji Kida te od Marie i Stanisława Janeczka.

Poland

OSET, Wrocław

OSET is a female singing group that has been singing together for two years, but members of the group have been involved in traditional music for several years, taking part in various music projects and ethnographic fieldwork. In the region of Lower Silesia the oldest singers are recorded and then songs are learnt from them directly. The Lower Silesian identity has been shaped by pre-war and post-war traditions. Before the Second World War the territory was located within the German state, but was settled by new residents from all regions of former Poland, representatives of national and ethnic minorities and Polish re-emigrants from Romanian Bukovina, Bosnia and Herzegovina, Croatia, France and Belgium after the change of borders in 1945. The repertoire performed by people who, as a result of the Austro-Hungarian settlement, lived in the areas of northern Bosnia and Croatian Slavonia for almost half a century, is the closest to these singers due to the origin of their families and long-standing friendships. At the Festival, the group will perform songs learnt from Stanisława Latawiec and her sisters from the Kida family and from Maria and Stanisław Janeczko.

Španjolska

“Grup de Danses Tradicionals l’Arenilla”, Borriana, Valencija

Skupina je osnovana 2000. na Sveučilištu za odrasle, gdje su polaznici radionice tradicijskog plesa pozivali istomišljanike na izvedbe plesa i glazbe zavičaja. Grad je blizu Sredozemnog mora i jedno od najvažnijih povijesnih središta Valencije. Organizirali su plesove na trgovima i ulicama da bi slavili prirodni ciklus, berbe naranči, grožđa, dolazak zime... Uživaju u plesu, vremenu i životu u zajednici, pozivajući i ostale da se pridruže svečanosti. Starinske plesove poput *seguidille*, *jote*, *fandanga* i *bolera* prate gitare, lutnja i drugi tradicijski instrumenti, poput *guitarro* (mala gitara s pet žica), *bandúrria* (12-žičana mandolina), *castanjeta*, *pandereta* (tamburin), *dolçaina* (dvojnica tipa oboe), *tabal* (bubanj). Osobita pažnja posvećuje se tradicijskim nošnjama iz 18. stoljeća čiji dijelovi, tekstura i boje simboliziraju baštinu i povijest Valencije.

Spain

“Grup de Danses Tradicionals l’Arenilla”, Borriana, Valencia

The Group was founded in 2000 in the Adults Education Centre where members of the workshop on traditional dance invited other members who shared the same interest: dances and music of their land. The town is situated near the Mediterranean Sea and is one of the most important historical centres of Valencia. One of the first activities organized by the group were dances in city squares and streets to celebrate the cycle of nature: orange picking, the grape harvest, the arrival of winter... the objective is to enjoy the dance, time, life in the community with others, and express it like people have always done, dancing and inviting others to dance and take part in the celebration. Ancient dances as *seguidilla*, *jota*, *fandango*, *bolero* are accompanied by guitars, lute and traditional instruments such as *guitarro* (a small 5-string guitar), *bandúrria* (12-string mandolin), *castanets*, *pandereta* (tambourine), *dolçaina* (double reed instrument from the oboe family), *tabal* (drum). Much attention is given to their traditional costumes from the 18th century whose pieces, details, texture and colours represent Valencian heritage and history.

Šri Lanka

Plesna akademija “Sridhara”, Dalupothagama, Katupotha

Akademiju su osnovali preci sadašnjeg ravnatelja i učitelja Sinhale Wiriduwalagea potkraj 14. stoljeća, kad su ih kraljevi Šri Lanke imenovali službenim dvorskim plesačima i glazbenicima kraljevskoga dvora. Danas je to najstarija akademija koja djeluje još od doba starih vladara Šri Lanke. U akademiji sada djeluje osma generacija s podružnicama diljem otoka. Njeguju tradicionalne i klasične plesove Šri Lanke, koji su podijeljeni u tri škole: nizinsku školu plesa *Pahatha rata netum*; planinske plesove, odnosno školu *Kandyan* te plesni stil *Sabaragamuwa*, koji obuhvaća uglavnom plesove pod maskama. Bave se i modernim šrilankanskim plesom. Akademija je registrirana kao “akademija za kulturno obrazovanje” pri Ministarstvu kulture Šri Lanke.

Šri Lanka

“Sridhara Dance Academy”, Dalupothagama, Katupotha

The Academy was founded by the Great Grandparents of Principal and Guru Sinhala Wiriduwalage in late 14th Century, when the then Kings of Sri Lanka during their rule appointed them as the official Royal Court Dancers and Musicians. Since then that is the oldest Academy coming from the time of the ancient rulers of Sri Lanka. They are into their 8th generation now, and have more than 12 branches spread throughout the Island. Their genre is traditional and classical dances of Sri Lanka which are divided into 3 schools. Namely the low country dance form called *Pahatha rata netum*; the upcountry or *Kandyan* school of dances; and the *Sabaragamuwa* dance style which are mostly masked dances. They also have modern Sri Lankan Dances. They are a registered Cultural Teaching Academy with the Ministry of Culture Sri Lanka.

Popratna događanja /
Accompanying events

KONCERTI / CONCERTS

O Isuse, izranjeni... – pučka korizmena pjevana baština i pobožnosti Like i Gacke

“*O Isuse izranjeni...*” naziv je koncerta kojim će se predstaviti današnje stanje crkvenog pučkog pjevanja u Lici i Gackoj. Repertoar izvedbenih skupina fokusiran je na korizmenu pjevanu baštinu i pučke pobožnosti. Nekoliko je razloga zašto smo se odlučili upravo za predstavljanje toga područja. Povijesno i sadašnje stanje u toj regiji izvrsni su primjeri (su) života migranata koji su svoj novi dom pronašli na tom području. S druge strane, današnje stanje crkvene izvođačke prakse na području Like i Gacke nije nas do sada potaknulo da se detaljnije pozabavimo predstavljanjem te crkvene glazbene prakse. Razlog tomu su ponajprije izuzetno “turbulentna” povijesna događanja na tim prostorima koja su i na crkvenom pjevanju ostavila svoj, rekao bih, neizbrisiv trag. Prostor koji je u srednjem vijeku, do turskih upada, prednjačio u promicanju kulture i pismenosti, tada su dijelile Senjska (1169.), Otočka (1449.), Krbavska (1185.) ili Modruška biskupija (1493.). Ovo je prilika da se podsjeti na godinu 1248., kad je senjski biskup dobio osobno pravo na staroslavensku službu Božju, a time i snažnu potporu u svojoj glagoljaškoj praksi. To područje postaje najjače uporište glagoljice pa je shvatljivo da je upravo u Senju nastala (1494.) prva sigurno poznata glagoljaška tiskara na hrvatskom tlu (Bogović 2001:23). To je područje na kojem tada djeluju benediktinci, franjevci, dominikanci, pavlini i augustinci. Biskupije Senjska i Modruška ili Krbavska postojale su kao samostalne crkvene jedinice do 1969., kad je bulom pape Pavla VI. osnovana Riječko-senjska nadbiskupija, koja je obuhvatila i cjelokupno područje biskupija Senjske i Modruške ili Krbavske (Bogović 2001:21).

Nakon “turbulentnog” srednjeg vijeka, svjetski ratovi i velike migracije novijeg doba ostavile su traga na sastav i brojnost stanovništva. Isti se trend nastavio i nakon Drugog svjetskog rata. Na ostalim hrvatskim područjima toga vremena vezu s tradicijom i pređašnjim crkvenim glazbenim praksama održavale su žene/pjevačice, dok je taj slučaj u Lici ipak bio manjeg intenziteta. Duhovna obnova događa se tek nakon Domovinskog rata, a glazbena obnova nastavlja slijediti tradicije standardnog crkvenog repertoara iz dostupnih pjesmarica. O tome svojim nastupom najbolje svjedoče pjevačice iz Ličkog Lešća koje su upravo u vrijeme progonstva učile svoju današnju crkvenu pjevanu praksu, stječući tako glazbeno- pjevne osnove koje danas karakteriziraju njihov repertoar i izvedbu:

“Devedesete godine 20. stoljeća obilježene su stradanjima i patnjama hrvatskog naroda, ali i zajedništvom i okupljanjem. Zbog ratnih zbivanja u Gackoj dolini, učenici Srednje škole Otočac i osnovnih škola na području Grada Otočca i Općine Brinje morali su nastavu pohađati u Senju i Bribiru. Vlč. Ivan Friščić, tadašnji župnik Sinca, i časna sestra Cecilija Sabljak, iz Družbe sestara Presvetog Srca Isusova, okupljali su u to vrijeme djecu na vjeronauku, svetim misama i probama pjevanja u turističkom naselju ‘Zagora’ u Novom Vinodolskom gdje su djeca i učitelji bili smješteni. Časna sestra Cecilija Sabljak dolazila je također početkom devedesetih godina, a prije Domovinskog rata, u Župu Ličko Lešće pripremati djecu i mlade za proslavu sakramenata prve pričesti i krizme. Vlč. Ante Cvitković, tadašnji župnik Ličkog Lešća, okupljao je djecu i mlade na vjeronauku, a počeo je organizirati i redovite probe pjevanja s djecom. Na te je probe, u ulozi učitelja pjevanja, dolazio vlč. Mile Rajković.” (Silvija Rubčić Kovačić).

Uz njihovo predstavljanje redovite pjevačke aktivnosti u župi, pokušali smo predstaviti i drugačije glazbene tradicije vezane uz korizmeno razdoblje. Inicijalno terensko istraživanje u Donjem Lapcu, Perušiću i Kuterevu obavili su dr. sc. Joško Čaleta, s Instituta za etnologiju i folkloristiku, sa studentima Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Zagrebu (Ivan Buljan, Mihael Mojež) i Verom Dasović, djelatnicom GPOU Otočac. Suradnici su bili članovi lokalnih KUD-ova koji su najčešće aktivni nositelji tradicije u svojim sredinama. Posebnost je odabir skupine iz Donjeg Lapca koju predstavljaju Hrvati koji su u vrijeme Domovinskog rata prisilno preseljeni s područja središnje Bosne, na kojem je stolovala posljednja bosanska kraljica Katarina Kosača Kotromanić. U spomen na nju, i danas žene Kraljeve Sutjeske nose crni rubac. U novi zavičaj preseljeni su Sutješaci ponijeli svoju nošnju, običaje i crkveno pjevanje, koje su stoljećima stvarali pod vodstvom svojih fratara iz samostana u Kraljevoj Sutjesci. Dio tih napjeva čut ćemo i na ovom koncertu. Skupinama iz Kutereva i Perušića bio je problem pronaći “svoje” napjeve, jer većina pjevanja u njihovim crkvama ima standardizirani noviji repertoar iz dostupnih pjesmarica. U razgovorima s njima doznajemo da se stanovništvo Kutereva također tijekom 19. stoljeća doselilo na to područje s prostora susjednog Gorskog kotara! Činjenica da je starija tradicija generacijama odbacivana, nije pomogla u ostvarenju cilja, no mladi entuzijasti (Ivan Starčević, Matej Šporčić) prihvatili su taj izazov i u svojim sredinama animirali starije istaknute pjevačice koje pamte pjevanje iz prošlih vremena. Namjera izvođača je prikazati kako se i najstariji slojevi (glazbene) tradicije mogu na primjeren način rekonstruirati te postati ogledni primjer izvedbene glazbeno-scenske prakse.

Joško Čaleta

O Isuse, izranjeni... – traditional church singing and devotion practices during Lent in Lika and Gacka areas

“*O Isuse izranjeni...*” (*O, wounded Jesus*) is the title of the concert presenting the current state of church folk singing in Lika and Gacka areas. The repertoire of the groups that will perform in the concert is focused on the vocal heritage and folk devotion practices during Lent. There are several reasons why we chose to present this particular area. The historical and current conditions of the region are excellent examples of (co)existence of migrants who settled in the area. On the other hand, the current condition of sacral performing practices in Lika and Gacka areas had until now not been encouraging to make us investigate the local church music practices of the region. This was primarily because of extremely “turbulent” historical events in the area that have left a permanent mark even on church singing. The area that led the promotion of culture and literacy in the Middle Ages until Ottoman invasions was divided between the dioceses of Senj (1169), Otok (1449), Krbava (1185) or Modruš (1493). This is a good opportunity to remember the year 1248, when the Bishop of Senj received a personal right to hold services in the Old Church Slavic language, which also strongly supported his Glagolitic practices. The area became the greatest stronghold of Glagolitic culture in general,

which explains why the first known Glagolitic print shop on Croatian soil opened in Senj (1494) (Bogović 2001:23). At the time, the region was home to active Benedictine, Franciscan, Dominican, Pauline, and Augustinian orders. The dioceses of Senj and Modruš or Krbava existed as independent church entities until 1969, when the archdiocese of Rijeka and Senj was formed by Pope Paul VI's bull encompassing the entire area of Senj and Modruš or Krbava dioceses (Bogović 2001:21).

After the "turbulent" Middle Ages, wars and migrations of the more recent period have left their mark on the population, both in terms of composition and number. The same trend continued in the period after World War II. In other areas of Croatia, the link with tradition and former church practices was continued by women/singers, but in Lika, this was less pronounced. Spiritual revival started only after the Homeland War, when the musical revival continued the traditions of the standard church repertoire from available songbooks. This is best seen in the performances of women singers from Ličko Lešće, who learned their current church singing practices during exile, thus creating the musical and vocal foundation for their current repertoire and performance:

"The 1990s were marked with the plight and sufferings of the Croatian people, but it was also the time when bonds were created and people came together. The war and hostile activities in the Gacka Valley forced the students of the Otočac High School and the elementary schools from the area in and around Otočac and Brinje to move to Senj and Bribir in order to attend school. Father Ivan Friščić, who was the parish priest of Sinac, and sister Cecilija Sabljak of the Congregation of Sisters of the Most Sacred Heart of Jesus, gathered children for religious education, holy masses and singing practices in the Zagora tourist resort of Novi Vinodolski, where both the children and their teachers were located at the time. In the early 1990s, before the Homeland War, sister Cecilija Sabljak would come to the parish of Ličko Lešće to prepare the children and youth for their First Communion and the Confirmation ceremonies. Father Ante Cvitković was the parish priest of Ličko Lešće at the time and gathered the children and youth for religious education, as well as for regular singing practices held by visiting father Mile Rajković." (Silvija Rubčić Kovačić)

Along with their regular singing activities in the parish, we also tried to represent different musical traditions related to Lent. Initial field research was conducted in Donji Lapac, Perušić and Kuterevo by researcher Joško Čaleta of the Institute of Ethnology and Folklore Research with the help of students from the Faculty of Theology in Zagreb (Ivan Buljan, Mihael Mojzeš) and Vera Dasović from the Otočac Cultural Center. We worked with the members of local folklore groups, since they are usually the most active bearers of tradition in their local areas. The group from Donji Lapac is especially interesting, since they represent Croats forcedly relocated to the area during the Homeland War from central Bosnia, i.e. the region that was once the seat of Bosnia's last queen Katarina Kosača - Kotromanić. The women of Kraljeva Sutjeska still wear black headscarves in her honor. The people of Kraljeva Sutjeska took their traditional costumes, customs and church singing tradition created for centuries under the guidance of the friars from the Kraljeva Sutjeska monastery to the new homeland. In this concert, we will hear a selection of those songs. The groups from Kuterevo and Perušić had problems finding their "own" songs, since their churches mostly use the standardized newer repertoire from available songbooks. Through conversations with the villagers, we learned that the population of Kuterevo also moved to the area in the 19th century from the neighboring region of Gorski Kotar! The fact that the older traditions had been discarded through generations did not help us in our objective, but young enthusiasts (Ivan Starčević, Matej Šporčić) took on the challenge and mobilized older renowned women singers from their local areas who remember the songs of times past. The intention of performers is to show that even the oldest layers of (musical) tradition can be properly reconstructed and become an example of performing music and scene practices.

Joško Čaleta

Nedjelja, 22. srpanj 2018.

Krka sv. Katarine, Katarinin trg bb, u 19 sati

O Isuse, izranjeni... – pučka korizmena pjevana baština i pobožnosti Like i Gacke

Sudjeluju:

pjevači/ce KUD-a „Kraljica Katarina“, Donji Lapac

pjevači/ce KUD-a „Dangubice“, Kuterevo

pjevači/ce KUD-a „Perušić“, Perušić

pjevačice KUU-a „Gacka“ i župni zbor BDM od Svete Krunice, Ličko Lešće

odabir i animacija: Joško Čaleta

PROGRAM

Slava, čast i hvala ti – himan Kristu Kralju, pjesma za ophod na Cvijetnicu Ličko Lešće

Stala majka pod raspelom (Put križa) Kuterevo

Što ste stali o misnici, što činite redovnici? (Gospin plač, Knežević) Donji Lapac

Prosti moj Bože (korizma) Perušić

Ponizno se teb' klanjamo Donji Lapac

Oj Isuse daj da pjevam (korizma) Kuterevo

O Marijo bolne duše likarijo Donji Lapac

Izbavi me Gospodine od smrti vječne (molitva iz pogrebnog obreda) Ličko Lešće

Jedinstvo – pučka molitva za pokoj umiruće duše Perušić i Kuterevo

Pogledaj, Gospodine (koral) Ličko Lešće

Stala majka pod raspelom Perušić

Puna tuge i žalosti – obred Velikog petka (Kompolje) Ličko Lešće

Stala plačuć tužna mati (Put križa) Kuterevo

Dijele među sobom haljine moje (psalam 22:19) Ličko Lešće

Muka Gospodina našega Isusa Krista (odlomak) Donji Lapac

Puče moj (prijekori, Veliki Petak) Ličko Lešće

Puče moj (prijekori, Veliki Petak) Donji Lapac

O Isuse izranjeni Perušić

Veliko je sad veselje... (uskrсни napjev) Donji Lapac

Kraljice neba raduj se (uskrсни napjev) Kuterevo i svi sudionici

Ethno Croatia 2018

Ethno Croatia je projekt Hrvatske glazbene mladeži, u kojem o tradicijskoj glazbi mladi ljudi uče jedni od drugih i uz pomoć mentora produbljuju i šire saznanja o vlastitoj tradicijskoj glazbenoj kulturi, ali i o naslijeđu drugih kultura čiji baštinici sudjeluju u tom međunarodnom kampu. Učenjem o glazbenim tradicijama drugih, mladi ljudi uče o jednakosti, toleranciji i demokraciji.

Ethno Croatia od 9. do 20. srpnja 2018. u Međunarodnom kulturnom centru Hrvatske glazbene mladeži u Grožnjanu okuplja mlade glazbenike iz cijeloga svijeta koji će se družiti i jedni od drugih učiti o glazbi iz zemalja iz kojih dolaze. Ove godine u kampu sudjeluju glazbenice i glazbenici iz osam zemalja: Švedske, Estonije, Belgije, Italije, Njemačke, Alžira, Hrvatske i Portugala.

Ethno Croatia s ponosom predstavlja ovogodišnju umjetničku voditeljicu Annu Möller, jednu od predvodnica suvremene švedske folk-scene. Odrasla u poznatoj švedskoj glazbenoj obitelji, s čvrstim korijenima u tradiciji, vrlo uspješno pomiče granice i aktivno sudjeluje u stvaranju švedske/svjetske nove etnoglazbe. Aktivna je u sastavima *Kolonien* i *Världens Band*.

Anni Möller se kao pomoćni voditelj ove godine pridružuje Pedro Prata iz Portugala, strastveni svirač raznih tradicijskih žičanih instrumenata Mediterana.

Glavni koordinatorski ovogodišnjeg kampa je Nenad Kovačić.

Svoj repertoar polaznice i polaznici *Ethno Croatia* predstavljaju na pet koncerata: 15. 7. Grožnjan; 16. 7. Solin; 17. 7. Gornja Stubica; 18. 7. Zagreb; 19. 7. Slavonski Brod

Ethno Croatia 2018

Ethno Croatia is a Jeunesses Musicales International (JMI) project through which young people learn about traditional music from each other and with the help of mentors and deepen their knowledge about their own musical traditions, as well as the legacy of other cultures whose heirs participate in this international camp. Through learning about the musics of others, these young people also learn about equality, tolerance and democracy.

Ethno Croatia will, in the period from July 9 to July 20, 2018, gather young musicians from all around the world at International Cultural Centre Jeunesses Musicales Croatia in Grožnjan, where they socialize and learn from each other about the music from the countries they come

from. This year, the camp feature musicians from 8 countries: Sweden, Estonia, Belgium, Italy, Germany, Algeria, Croatia and Portugal.

Ethno Croatia proudly presents this year's artistic director Anna Möller, one of the leaders of the contemporary Swedish folk scene. Möller grew up in a famous Swedish music family with solid roots in tradition, and is successfully moving the boundaries and actively participating in the creation of the Swedish/world new ethno music. She is an active member of the bands *Kolonien* and *Världens Band*.

This year, Anna Möller will be joined by Pedro Prata from Portugal as her assistant teacher. Prata is a passionate player of various traditional Mediterranean string instruments.

The chief coordinator of this year's camp is Nenad Kovačić.

The participants will present their repertoire at 5 concerts: July 15 – Grožnjan; July 16 – Solin; July 17 – Gornja Stubica; July 18 – Zagreb; July 19 – Slavonski Brod

Mariachi koncert

El Combo, Los Caballeros i gosti

sudionici:

Ballet Folklórico de Occidente Corazon de Jalisco, Guadalajara, Jalisco, Meksiko
El Combo
Los Caballeros

Migracija kulture često se veže uz migracije pojedinaca i skupina iz jednog kraja u drugi. No ponekad se, kao u ovom slučaju, radi o migraciji glazbe i izražajnih praksi koje prolaze kulturnu transformaciju.

Ljubav prema Meksiku i meksičkoj glazbi na tom je području stara već gotovo sedamdeset godina. Sve je počelo filmom *Un día de vida (Jedan dan života)* koji je 1950. režirao Emilio Fernández. Film, kažu, nije bio popularan u Meksiku, ali je na našim prostorima doživio stotinjak projekcija! Jugoslavija se pedesetih godina 20. stoljeća našla između dva bloka, a usmena predaja kaže da su meksički filmovi odabrani kao alternativa sovjetskim. Meksiko je, kao i tadašnja Jugoslavija, bio zemlja „radnika i seljaka“ koji su živjeli u uređenju sličnom onom na našim prostorima, s ponosnom revolucionarnom prošlošću. Filmovi su u isto vrijeme bili egzotični i politički neutralni. U Meksiku je revolucija uvijek bila bitna, a to je bilo bitno i kod nas. Film *Jedan dan života* kao da je ocrtao stanje na ovim prostorima, tragičnu priču o dvojici prijatelja koji su se našli na suprotnim stranama, ali najveću je brazdu u sjećanjima ljudi ostavila izvedba pjesme *Mama Huanita*. Toliku da je pjesma prevedena, ili bolje rečeno prepjevana, i prilagođena publici na prostorima bivše Jugoslavije te je postala *evergreen*. Taj su filmski hit slijedili drugi meksički filmovi, a prepjevi pjesama su se zaredali. To nije bilo dovoljno pa su nastajale nove pjesme koje su izvodili razni više ili manje poznati pjevači tzv. zabavne glazbe, koji su svojom interpretacijom nastojali dočarati stil za koji su mislili (ili ga barem oponašali iz filmova) da je meksički. Solisti, trija, sastavi, slatki muški glasovi uz neizostavno „aj, aj, jaj“ ili tamni ženski glasovi – svi su oni šezdesetih godina bili izrazito popularni na prostorima bivše Jugoslavije. Zanimljivo je da su svi pokušali stvoriti „autentični meksički zvuk“, a taj su zvuk poznavali tek gledajući filmove koji su nudili lepezu latinskoameričkih žanrova i stilova, katkad i onih koje su Europljani migracijom ponijeli sa sobom. Ta se glazba stopila s lokalnim zvukovima i žanrovima, prilagodila potrebama stanovništva Latinske Amerike, odnosno kulturno se transformirala. Igru slučaja, takva se transformirana „vrtila“ na stari kontinent i doživjela novu prilagodbu ili bolje rečeno „prijevod“ za lokalne potrebe. Tragove „Meksika“, odnosno Latinske Amerike, možemo pratiti u našim skladbama najrazličitijih žanrova, ali večerašnji koncert posvećen je *mariachi* sastavima.

Koncert je spoj glazbe Meksika, kako je doživljavaju sami Meksikanci, te zvukova Meksika kako su doživljeni na našim prostorima. Prepjeve hitova na hrvatskom jeziku i nove pjesme "u meksičkom duhu" izvest će sastav El Combo, a "originalne", pjevajući na španjolskome, sastav Los Caballeros.

El Combo djeluje od 2002. godine. U sastavu je djelovao niz glazbenika, zaljubljenika u *mariachi* zvuk, ali i domaću riječ. Izvode prepjeve meksičkih uspješnica, ali i novoskladane pjesme u tom duhu, a upustili su se i u projekt „marijačiziranja“ domaćih hitova koje su snimili s poznatim izvođačima popularne glazbe.

Mariachi sastav **Los Caballeros** čine uglavnom akademski glazbenici, koji su prvi put javno nastupili 1998. godine. Njihova je kvaliteta priznata i prepoznata u svjetskim razmjerima. Sudionici su Međunarodnog *Mariachi* i *Charreria* susreta u Guadalajari u Meksiku, a surađivali su s poznatim svjetskim imenima meksičke i *mariachi* glazbe.

Irena Miholić

Mariachi Concert

El Combo, Los Caballeros and guests

Participants:

Ballet Folklorico de Occidente Corazon de Jalisco, Guadalajara, Jalisco, Mexico

El Combo

Los Caballeros

Migration of culture is often related to the migrations of individuals and groups from one area to another. Sometimes, however, like in the case at hand, it is only music and expression practices that migrate and pass through a cultural transformation.

Love for Mexico and Mexican music has been present in these geographical areas for almost seventy years. It all started with Emilio Fernández's 1950 movie *Un día de vida* (*One Day of Life*). They say that the movie was never very popular in Mexico, but here it was screened about a hundred times! In the 1950s, Yugoslavia found itself between two blocks, and it was said that Mexican movies were chosen as an alternative to the Soviet ones. Like Yugoslavia at the time, Mexico, too, was a country of "workers and peasants" who lived within a political structure similar to ours and with pride for their revolutionary past. Their movies were both exotic and politically neutral. The revolution was always an important element, as was the case here. *One Day of Life* seemed to depict the conditions of this region, a tragic story of two friends who ended up on opposite sides, but it was the song *Mama Huanita* that left the biggest impression in people's memories. The impression was so strong that there was a need to have someone translate it, i.e. adapt it for ex-Yugoslav audiences, making it a musical classic. Other movies followed, as did adaptations of new songs. But all this was not enough, so new songs were composed and performed by various known and unknown popular music singers who tried to express (or at least copy) a style they believed to be Mexican. There were soloists, trios, bands, sweet male voices with unavoidable "ai, ai, ai" or dark female voices – all this was very popular in former Yugoslavia in the 1960s. Interestingly, everyone tried to recreate an "authentic Mexican sound", which they knew only from movies that featured an entire range of Latin genres and styles, sometimes even the ones brought to Latin America by migrating Europeans, whose music blended into local sounds and genres, adapted to the needs of Latin American population and transformed culturally. Accidentally, it "returned" to the old country in this transformed form, where it was further adapted, or better "translated" to meet

local requirements. Mexican or Latin American elements can be found in our compositions of various genres, but tonight's concert is dedicated to mariachi bands.

The concert is a mix of Mexican music as seen by Mexicans themselves, and sounds of Mexico as they were perceived in our region. Croatian adaptations of Mexican hit songs and some new songs composed in "Mexican style" will be performed by *El Combo*, while the "original" songs in Spanish will be played by *Los Caballeros*.

El Combo was founded in 2002. A number of musicians, aficionados of mariachi sound, but of Croatian lyrics as well, have played with the band. They perform Croatian adaptations of Mexican hit songs, newly composed songs of the same genre, as well as "mariachi-ized" local hits, which they have recorded with popular musicians.

Los Caballeros is a band composed mostly of formally trained musicians. Their first public performance was in 1998, and their quality has been recognized internationally. They participate in the International Mariachi and Charrería Festival in Guadalajara, Mexico and have collaborated with world-renowned Mexican and mariachi musicians.

Irena Miholić

PUČKO KAZALIŠTE / THEATER

Sliku tvoju ljubim

Dramska družina KUD-a "Sv. Juraj", Draganić

Autorice teksta: Draženka Jagatić, Marica Boričević, Višnja Golub, Anđela Županić

Autori adaptacije teksta: dramska družina

Redateljica: Draženka Jagatić

Trajanje predstave: 70 min

Radnja predstave seže u pedesete godine prošloga stoljeća, u prostore draganićke seoske patrijarhalne sredine u kojoj mještani žive pretežito u neimaštini. Zbog toga se znatan broj muškaraca iseljava u prekoceanske zemlje (pretežito Kanadu) tražeći posao. U dalekom, nepoznatom svijetu ljudi puno rade i teško se asimiliraju u stranom svijetu. Iz istog razloga u sredini iz koje su potekli traže djevojku za udaju. Roditelji ili bliži rod odabire djevojku za udaju s kojom se mladić upoznaje preko fotografije i tako pristaje na sklapanje braka. Dovoljno je primjera iz draganićke sredine koji odgovaraju navedenom slučaju. O jednoj takvoj udaji na daljinu govori i ova predstava, znakovitog naziva *Sliku tvoju ljubim*.

Predstava jezičnom i povijesnom lokalizacijom satirički prikazuje život, običaje, mentalitet i način života draganićkog seljaka u vlastitoj sredini, ali i u stranom svijetu. Ispričana je jednostavnim jezikom obogaćenim lokalnim pučkim izričajem, a radnja je prikazana preko pisma koje najbližoj rodbini piše djevojka udana u Kanadu na opisani način.

KUD "Sv. Juraj" Draganić nositelj je kulturnog rada u Općini Draganić. Prema povijesnim dokumentima, Društvo je nastavljač djelatnosti "Seljačke sloge", a postoji još od davne 1934. godine. Od 1991. Društvo nosi naziv zaštitnika Župe Draganić – sv. Jurja. Čuva od zaborava običaje, ples i pjesme draganićkog seljaka te istražuje, prikuplja i obnavlja veliko i specifično bogatstvo draganićke narodne nošnje koja se potpuno razlikuje od nošnji okolnih područja zahvaljujući Plemenitoj općini Draganić koja je povijesno funkcionirala kao zasebna cjelina. Usto, Društvo uvježbava i izvodi i koreografirani folklor drugih krajeva Hrvatske, a osim folklornih nastupa organizator je izložbi posvećenih tradicijskoj kulturi i revija narodnih nošnji draganićkog kraja. Članovi Društva djeluju u folklornoj sekciji, folklornom zboru i orkestru, tamburaškoj sekciji te u dvije dječje folklorne sekcije i dramskoj družini.

Dramska družina osnovana je 2006. godine i na repertoaru ima pet postavljenih predstava. Sve su temeljene na događajima i načinu života specifičnim za Draganić, radi očuvanja običaja i nadalje draganićkoga mjesnoga govora koji nezaustavljivo izumire. Dvema predstavama Društvo je predstavljalo Karlovačku županiju na festivalima hrvatskih kazališnih amatera. U Kastvu je 2007. izvedena predstava *Tribljačice, jeste dešle?* i 2011. u Starigradu na otoku Hvaru predstava *Sedmakim v Karlavac, s frtaljicu domof*. Obje su zavrijedile nagradu festivala; prva za zaštitu kulturne baštine, a druga u kategoriji inovativnosti (nominirana i za najbolju predstavu u cjelini i za zaštitu kulturne baštine).

Za svoj rad Društvo je zavrijedilo niz nagrada i priznanja:

- javno priznanje Općine Draganić 2003. i 2011. godine,
- javno priznanje Skupštine Karlovačke županije 2003. i 2008. godine,
- zlatnu plaketu Hrvatskog sabora kulture 2004. i 2009. godine.

Više o aktivnostima i uspjesima Društva može se doznati na internetskoj stranici www.kudsveturajdraganic.hr i www.facebook.com/KudSvJurajDraganic/

Sliku tvoju ljubim – I kiss your picture

Drama Group of the Folklore Group "Sv. Juraj" Draganić

Authors of the text: Draženka Jagatić, Marica Boričević, Višnja Golub, Anđela Županić

Authors of the adaptation of the text: Drama Group

Director: Draženka Jagatić

Duration: 70 min

The play is set in the 1950s, in the area of the Draganić village patriarchal milieu where most locals live in poverty. For this reason, a significant number of the male population migrates to overseas countries (mostly Canada) looking for work. In an unknown world far away from home, people work hard and find it hard to assimilate into the foreign world. For this reason, they are trying to find a girl to marry in the area they came from. Parents or close family members choose the girl, whom the young man gets to know only through a photograph and agrees to marry her in this way. There are enough examples from the Draganić area that fit this description. Such long-distance marriage is the theme of this play, symbolically named *Sliku tvoju ljubim – I kiss your picture*.

Through linguistic and historical localization, the play gives a satirical view on the life, customs, mentality and lifestyle of the Draganić peasants, both in their own environment and the foreign world. It is told through simple language with rich local pronunciation, while the plot is told through letters to closest relatives, written by a young woman married to a man living in Canada as described above.

The Folklore Group Sv. Juraj Draganić is the bearer of cultural work in the Draganić Municipality. According to the historical documents, the group is the continuation of the activities of the *Peasant Concord*, its roots dating back to the far 1934. Since 1991, the group

has been carrying the name of the patron saint of Draganić – Saint George (Sveti Juraj). The group is committed to preserving the original customs, dance and poetry of the Draganić peasantry, at the same time exploring, collecting and restoring the great and specific richness of the Draganić folk costumes that are completely different from the ones of the surrounding areas thanks to the noble Draganić municipality, which historically functioned as a separate entity.

The group also practices and performs folklore choreographies of other Croatian regions. Besides folklore performances, it organizes exhibitions dedicated to traditional culture and displays of folk costumes of the Draganić region. The members of the society are active in the folklore section, folklore choir and orchestra, tamburitza section, two children's folklore sections and drama group.

The Drama Group was founded in 2006 and their repertoire has so far featured five plays, all based on events and lifestyles specific to Draganić with the aim of preserving customs and above all the Draganić dialect, which is on the rapid path to extinction in its original environment.

The group represented the Karlovac County with two plays at the Festival of Croatian Theater Amateurs. The play *Tribljačice, jeste dešle?* was performed in Kastav in 2007, while *Sedmakim v Karlavac, s frtaljicu domof* was shown in Starigrad on the island of Hvar in 2011. They were both awarded with the festival's prize, the first one for the protection of cultural heritage and the second in the category of innovation (along with being nominated for the best play and protection of cultural heritage).

The group has accumulated a number of prizes, with the emphasis on:

- Public Recognition of Draganić Municipality in 2003 and 2011,
- Public Recognition of the Karlovac County Assembly in 2003 and 2008,
- Golden Plaque of the Croatian Parliament of Culture 2004 and 2009.

To find out more about the activities and successes of the group, visit the website: www.kudsveturajdraganic.hr i www.facebook.com/KudSvJurajDraganic/

RADIONICE / WORKSHOPS

Irski ples u Hrvatskoj

22. 3. 2018. KULTURNI CENTAR TRAVNO – KUC Travno, Božidara Magovca 17
17 - 20 sati **Irski ples u Hrvatskoj** - predavanje i plesna radionica, Ana Antolković

U tjednu proslave tradicionalno irskog blagdana sv. Patricka, uvodno predavanje i radionicu o irskim plesovima u Hrvatskoj održala je Ana Antolković, studentica diplomskog studija etnologije i kulturne antropologije i južnoslavenskih jezika i književnosti na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu čiji sažetak slijedi.

Irski plesovi na hrvatskoj sceni

Za globalnu popularnost irskih plesova zaslužan je nastup plesne skupine *Riverdance* koja je predvođena Michaelom Flatleyjem 1994. nastala za potrebe Eurosonga koji se te godine održavao u Irskoj. Neuobičajen pristup desetljećima starom stilu plesanja, irskom stepu, u obliku sedmominitutne *show-program* koreografije izazvao je nevjerovatno zanimanje publike za irski step, a time i za ostale irske plesove koji su se počeli popularizirati.

U Hrvatskoj su se irski plesovi pojavili 2006. godine s Paulom O'Gradyjem. Otada se ta scena nadograđivala pojavom klubova, najčešće specijaliziranih za određenu vrstu irskih plesova. Animira se hrvatska publika i daje joj se mogućnost učenja i sudjelovanja u plesnom svijetu na rekreativnoj te posljednjih godina i na profesionalnijoj razini. Pojava novih vrsta plesova koji na hrvatskoj sceni žive zahvaljujući malobrojnim, ali postojanim klubovima, zaintrigirala

me kad sam i sama postala članica jednog takvog kluba te tako počela upoznavati scenu i sve izazove na koje njezini članovi nailaze. Marginalna pozicija tih plesova na našoj plesnoj sceni, prema malom broju klubova u usporedbi primjerice sa sportskim plesovima, poticaj mi je kao mladoj etnologinji i kulturnoj antropologinji za praćenje hrvatske scene irskih plesova kroz prizmu etnokoreologije i antropologije sporta. Aktivno sudjelovanje u radu hrvatske plesne scene, posebice toga dijela koji se bavi irskim plesovima, pomoglo mi je u proučavanju irskih plesova u nas i dalo dobar uvid u njihove vrste.

Razvoj hrvatske scene irskih plesova

Irish Maiden je plesni klub nastao 2006.; djelovao je do 2017. godine. Osnovao ga je Irac, Paul O'Grady. Bio je to prvi klub irskih plesova u Hrvatskoj koji se bavio *set* plesovima (eng. *set dances*), tj. irskim folklorom. *Irish Maiden* je potkraj 2017. preimenovan u *Skelly Dancer* te ga je preuzeo jedan od O'Gradyjevih plesača – Tomislav Šokčević, a klub se i dalje primarno bavi irskim *set* plesovima.

Potaknute željom za učenjem i usavršavanjem u ostalim vrstama irskih plesova, istaknule su se još dvije bivše plesačice kluba *Irish Maiden* – Marija Čorak i Ana Kušec. One su 2009. osnovale plesni klub *Celtic Fantasy*. Od početka su se specijalizirale za irski step i to za *show-program* koreografije stilski slične konceptima skupina *Riverdance* i *Lord of the Dance*. Nekoliko godina nakon nastanka, klub se profesionalizira i odlazi na natjecanja u irskom stepu (eng. *feis*). Specifičan pristup brojnim stilovima irskih plesova vidimo upravo na primjeru kluba *Celtic Fantasy*, u kojemu se osim matičnog stila prakticiraju i druge vrste plesova, i to radi šire edukacije. Raznolikost svih stilova koje prakticiraju bilo je moguće vidjeti na jednom mjestu, u njihovoj posljednjoj velikoj predstavi *Smaragdno putovanje*, posljednji put izvedenoj 2015. godine. Osim prezentacije koreografija irskih plesova, predstava je pokazala funkcioniranje određenih plesova na sceni za koje iz literature i brojnih videoizvora znamo da se izvode upravo u suprotnim uvjetima – improvizirano i na neformalnim događanjima!

Opširnije o irskim plesovima na našoj sceni, na primjerima dvaju trenutačno aktivnih klubova – *Celtic Fantasyja* i *Skelly Dancera* - pogledajte na www.msf.hr > priredbe > radionice > plesne radionice

Ana Antolković

Irish Dance in Croatia

22. 3. 2018. KULTURNI CENTAR TRAVNO – KUC Travno, B. Magovca 17
17.00 – 20.00 **Irish dance in Croatia** - lecture and workshop, Ana Antolković

During the week of traditionally Irish St. Patrick's Day Ana Antolković, graduate student of Ethnology and Cultural Anthropology and South Slavic languages and Literature at the Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Zagreb, held the lecture and workshop about Irish dances which abstract is following.

Irish Dances on the Croatian Scene

The global popularity of these dances can be attributed to a performance by the dance group *Riverdance* led by Michael Flatley, which was formed in 1994 for Eurosong purposes (the festival was held in Ireland that year). The unusual approach to the decades old style of dancing (Irish step dance) in the form of a seven-minute show program choreography greatly sparked the global audience's interest in Irish step dance and consequently other forms of Irish dancing that slowly started experiencing a comeback and were brought closer to the audiences all over the world, regardless if they had Irish heritage or not.

Irish dances began their revival on the Croatian scene in 2006. The scene has been upgrading throughout the years with the emergence of a variety of Irish dance clubs, mostly specializing in a certain types of Irish dances, thus animating the Croatian audience and giving them the opportunity to learn and participate in the dance world on a recreational or somewhat more professional level. The very appearance of something new, in this case a new kind of dances that exist on our scene thanks to the few but stable clubs, intrigued me when I myself became a member of one of the mentioned clubs and started getting to know the scene and all the challenges its members faced. The marginal position of these dances on our scene, which is evident from a small number of clubs (in comparison to sports dance, for instance), served me, as a young ethnologist and cultural anthropologist, as a stimulus to look at the Irish dance scene through the prism of ethnochoreology and anthropology of sport. Active participation in the work of our Irish dance scene has helped me in studying the way in which Irish dances are perceived in our country and gave me a good insight into the types of Irish dances that are being performed on the Croatian scene, as well as the direction in which it's developing.

Development of the Croatian scene of Irish dances

Irish Maiden, the dance club that was formed in 2006 and operated until 2017, was founded by the Irishman Paul O'Grady and was the first Irish dance club in Croatia that dealt with Irish *set* dances, on our scene widely known as Irish folklore. *Irish Maiden* was 2017 renamed *Skelly Dancer* and taken over by one of O'Grady's dancers, Tomislav Šokčević. It still mainly covers Irish *set* dances. The club *Celtic Fantasy* was founded in 2009 by Marija Čorak and Ana Kušec, who also made their first dance steps in the aforementioned *Irish Maiden*. *Celtic Fantasy*, which is still active today, has been specialized in Irish step dance since its inception, primarily the show program with a choreography stylistically similar to the *Riverdance* and *Lord of the Dance* concepts. A few years after its formation, the club rose to an even more professional level by starting to participate in Irish step dance competitions (*feis*). The specific approach to many Irish dances is evident from the example of *Celtic Fantasy*, which practices many other Irish dance styles apart from the main one, with the purpose of providing a wider range of education on Irish dances. The diversity of all styles they practice can be seen in one place in their last big performance *Emerald Route*, performed for the last time in 2015. Apart from showcasing Irish dances through choreographies, the play is interesting from the position of ethnochoreology because it showed the function of certain dances within the choreographies and on the scene, since literature and numerous video sources tell us that some of the dances are performed in completely opposite conditions – improvised and at informal events!

More about the types of Irish dances that are present on our scene, based on the examples of two currently active clubs – *Celtic Fantasy* and *Skelly Dancers* see at: www.msf.hr > dance workshops

Ana Antolković

Plesna radionica Francisa Feyblija

Francis Feybli iz Švicarske dugogodišnji je suradnik Međunarodne smotre folklor, prvi voditelj plesnih radionica. Na radionici *Plešite s nama* od 1983. podučava ples sve zainteresirane sudionike zajedno sa članovima Grupe za međunarodni folklor SKUD-a "Ivan Goran Kovačić", koju je uz njegovu pomoć dvije godine ranije osnovao Nenad Bičanić. Na repertoaru radionice je plesna baština mnogih naroda, ponajprije europskih. Veliki je poznavatelj i hrvatskog folklor. Uz radionicu *Plešite s nama*, koju poslije večernjih nastupa na Gradecu uz Feyblija vode i Vido Bagur i Goran Ivan Matoš, Frances Feybli vodi i dnevnu plesnu radionicu za inozemne i domaće polaznike, podučavajući hrvatske plesove i plesove drugih europskih naroda. Kao posebni gosti na jednoj od tih radionica, obitelj Jamou angažirana preko Isusovačke službe za izbjeglice, podučit će sudionike sirijski ples *dapke*.

Radionica se održava na Gornjem gradu u Gimnaziji na Katarininu trgu od petka, 20. srpnja, do nedjelje, 22. srpnja, a počinje u 19 sati.

Dance workshop by Francis Feybli

Francis Feybli from Switzerland is a longtime partner of the International Folklore Festival and its first dance workshop leader. He has been teaching dance to all interested participants since 1983 together with the Group for the International Folklore of the SKUD "Ivan Goran Kovačić" that was established two years earlier by Nenad Bičanić. His repertoire features the dance heritage of many nations, primarily European. Feybli is also a great connoisseur of the Croatian folklore. In addition to participating in the workshop *Dance With Us!*, also led by Vido Bagur and Goran Ivan Matoš, Francis Feybli conducts a daily dance workshop, teaching Croatian dances and the dances of the other European nations. As special guests at one of these workshops, family Jamou that are engages with the help of Jesuits Centre for Refugees in Zagreb, will teach Sirian dance *dapke*.

The workshop will be held in the Upper Town, in the High school building in the Catherine's Square from Friday, July 20th to Sunday, July 22nd, beginning at 7pm.

Isusovačka služba za izbjeglice u Hrvatskoj već 25 godina brine za izbjeglice. Pokrenula je Centar za integraciju izbjeglica "SOL" koji osnažuje izbjeglice u njihovoj integraciji! Ovdje izbjeglice uče hrvatski, dobivaju podršku u traženju posla i susreću lokalnu zajednicu. Preko Centra u plesnoj radionici Francisa Feyblija obitelj Jamou podučava sirijski ples *dapke*, a *Easy Tiger Band* nastupa na festivalskim pozornicama.

Jesuit Refugee Service is taking care about refugees in Croatia for 25 years and has opened the Center for Integration of Refugees "SOL" that empowers refugees in their integration through learning Croatian, support in finding a job and encounter with local community. Through the Center, Syrian Jamou family teach Syrian dance *Dapke* in the dance workshop by Francis Feybli, and *Easy Tiger Band* perform at the Festival stages.

Easy Tiger Band prvi je izbjeglički bend u Hrvatskoj. Formirao se u Prihvatilištu za tražitelje azila u Zagrebu, na glazbenoj radionici koju vode JRS-ov kulturni medijator za arapski jezik Khaled Al Said i volonter Mihael Mačak. Obojica su uvidjeli potrebu za glazbenom radionicom gdje bi ljudi mogli provesti svoje vrijeme na kreativan, produktivan i ugodan način, pritom se izražavajući kroz njihove talente. *Easy Tiger* je bend koji spaja i ujedinjuje ljude iz različitih država (Maroka, Sudana, Hrvatske, Senegala i Sirije) i kultura, govornike raznih jezika, koji dijele istu ljubav i strast prema glazbi: Ayman (gitara, vokal, *djembe* bubnjevi), Khaled (*djembe* bubnjevi), Mihael (vokal, *shaker*), Sadou (*djembe* bubnjevi) i Aurwa (gitara).

Easy Tiger Band is the first refugee band in Croatia formed at the refugee center in Zagreb, at the music workshop that is run by the JRS's cultural mediator for Arabic language Khaled Al Said and the volunteer Mihael Mačak. Both Khaled and Mihael saw the need for the music workshop where people could spend their time in a creative, productive and enjoyable way, while being able to express themselves through their music talents. *Easy Tiger* is a band that brings together and unites people from different countries (Morocco, Sudan, Croatia, Senegal and Syria) and cultures, speaking various languages, but sharing the same love and passion for music: Ayman (guitar, vocal, *djembe* drums), Khaled (*djembe* drums), Mihael (vocal, *shaker*), Sadou (*djembe* drums) and Aurwa (guitar).

IZLOŽBE

Etnografski muzej,
Zagreb, Trg Mažuranića 14

Izložba: Tragovima zavičaja, koracima nezaborava
5. srpnja – 5. kolovoza 2018.

Izložbom *Tragovima zavičaja, koracima nezaborava* Etnografski muzej nastavlja dugogodišnju uspješnu suradnju sa zagrebačkom Međunarodnom smotrom folklor, koja se ove godine održava 52. put. Tematski program ovogodišnje Smotre *Baština i migracije* posvećen je skupinama koje u novoj sredini izvede folklorne tradicije starog zavičaja neovisno o razdoblju u kojem su ga napustile. Migracije većih zajednica i pojedinaca tijekom 20. st. bile su uzrokovane ratnim zbivanjima, državnim kolonizatorskim mjerama, agrarnom reformom i drugim ekonomskim, ali i pojedinačnim osobnim razlozima. Izložba će obuhvatiti nekoliko studija primjera: zavičajne folklorne skupine i pojedince s Korduna, iz Kraljeve Sutjeske, Bosanske Posavine i istočnoga Srijema koji djeluju u novim sredinama u različitim dijelovima Hrvatske i u gradu Zagrebu. Osim narodnih nošnji, koje su kao simbole kulturnoga identiteta ponijeli iz zavičaja ili izradili u novim životnim okolnostima, na izložbi će biti prikazani različiti osobni predmeti, uspomene koje pojedince i obitelji podsjećaju na stari kraj. Autorica izložbe je Katarina Bušić.

ETNO ART GALERIJA

Posudionice i radionice narodnih nošnji, Baruna Trenka 1

Izložba: Tradicijsko odijevanje Hrvata iz Janjeva, Letnice, Vrnavokola i Vrneza
6. – 22. srpnja 2018.

autor: Josip Forjan, prof.

POPRAATNE PRIREDBE

Koncert

Etnografska baština Banovine i Pounja s bliskom Posavinom i Pokupljem

subota, 24. veljače 2018. u 19 sati
Dvorana Rafinerije nafte Sisak

Odabrani tematski programi Smotre omogućuju kvalitetan uvid u stanje na terenu. Na 51. Međunarodnoj smotri folklor osobito se pokazao vrijedan prikaz tradicija i etnografske baštine Banovine i Pounja s pridruženim Pokupljem i Posavinom, koji je na jednom mjestu pokazao raznolikost i bogatstvo, arhaiku kao i intenzivne osjećaje ponosa samih izvođača koji su izrazili zadovoljstvo što su imali mogućnost pokazati vrijednosti svoje tradicije, koju zbog posljedica posljednjeg rata teško održavaju, zbog uništene materijalne baštine poput drvenih kuća i nošnji, a ponajviše zbog odlaska mladih s tog područja. Pripreme i nastupe na Smotri smatraju velikim poticajem za daljnji rad. Uspjeh je upravo izražena želja izvođača kao i Županije, da se tematski koncert ponovi u Sisku, da bi se lokalnoj publici pokazale vrijednosti koje su istaknuli stručnjaci Smotre.

Za potvrdu jedinstvenosti neobično je važna reakcija samih izvođača koji nastupe na Smotri smatraju najvišim pokazateljem izvrsnosti, upravo zahvaljujući trajnim i stalnim aktivnostima suradnika Smotre. Naime, reputacija smotri seljačke kulture gradi se od razdoblja između dvaju svjetskih ratova, a dolazak na Smotru u Zagreb kao nacionalno središte, na Trg bana Jelačića, u katedralu i na pozornicu na Građecu, već tradicionalno svi domaći sudionici doživljavaju kao vrhunac svoga uspješnog djelovanja. Pripremni radovi etnologa, koreologa i etnomuzikologa, osobito oni obnoviteljskog karaktera, visoko se cijene na terenu i ostavljaju pozitivne rezultate u duljem razdoblju. Ovaj put je to jačanje svijesti nositelja o vrijednostima potisnute tradicijske kulture i vraćanje bubnja sa sviralama u glazbeni život Banovine.

Nastupili su: KUD "Sloga" Majur; KUD "Jeka" Hrvatska Dubica; KUD "Čuntićanka" Hrvatski Čuntić; KUU "Viduševac" Gornji Viduševac, KUD "Zvuci Banije" Jabukovac, KUD "Selište Kostajničko" Selište Kostajničko; KUD "Hrastovička gora" Hrastovica; KUD "Budičanka" Donja Budičina; KUD "Seljačka sloga" Bobovac; KUD "Seljačka sloga" Greda Sunjska, KUD "Košutarica" Košutarica, KUD "Pokupljanka" Brest Pokupski, KUU "Seljačka sloga" Graberje.

Radionice obnove sviranja bubnja i svirala u Čuntiću te pjevanja u Majuru uz suradnju s Muzičkom akademijom u Zagrebu i ansablom *Harmonia disonanca*

Postignuti uspjeh *banovinskog* tematskog koncerta na 51. Smotri i po prvi put ponovljenog koncerta izvan pozornice Smotre, u Sisku, ispunjenje je želja nositelja s tog područja i nastojanje da u nastavku suradnje održimo radionice sviranja, crkvenog pjevanja, te sudjelujemo u organizaciji stručnog skupa u Sisku čime će suradnici Smotre učvrstiti suradnju sa Sisačko-moslavačkom županijom, Društvom *Terra banalis*, *Zrin festivalom* i Interpretacijskim centrom baštine Banovine.

Uz stalnu pomoć Vide Bagura u priprema skupina za nastupe na Smotri, nositeljima na Banovini pomogli su suradnici Instituta za etnologiju i folkloristiku – dr. sc. Irena Miholić u Čuntiću u sviranju bubnja, kojeg je Društvo Čuntićanka prvotno samostalno i amaterski obnovilo, a zatim uz pomoć Županije nabavilo kod graditelja bubnja u Dugojoj Resi.

Dr. sc. Joško Čaleta, također etnomuzikolog iz Instituta, u suradnji s Muzičkom akademijom, dr. sc. Mojcom Piškor i studenticama sastava *Harmonia disonance* u terenskom upoznavanju sa članicama pjevačke skupine iz Majura te načina, stila i repertoara njihove vokalne tradicije, također djeluje poticajno i obnoviteljski, potičući na daljnja istraživanja i proširenje repertoara, a u budućnosti će rezultirati zajedničkim nastupima žena s Banovine sa sastavom *Harmonia disonance*.

Međunarodna smotra folklor /
International Folklore Festival
Koncertna dvorana Vatroslava Lisinskog
10000 Zagreb, Hrvatska / Croatia
Trg Stjepana Radića 4
Phone: +385 1 4501-194
E-mail: msf@msf.hr
Web site: www.msf.hr

Vijeće Međunarodne smotre folklor / IFF Council
dr. sc. Nina Obuljen Koržinek (predsjednica / Chair)
Milan Bandić, dr. sc. Naila Ceribašić, Josip Forjan, dr.
sc. Grozdana Marošević

Umjetnički ravnatelj / Art director
dr. sc. Tvrtko Zebec

Producentica / Producer
Željka Janeš Beneti

Inspicijenti / Stage Managers
Nikola Tuškan, Marina Smolić

Stručni savjetnik / Expert Adviser
Vidoslav Bagur

Suradnici u pripremi programa / Expert
Collaborators
Vidoslav Bagur, Joško Čaleta, Goran Ivan Matoš,
Irena Miholić, Tomislav Habulin

Voditelji plesnih radionica:
Francis Feybli, Vidoslav Bagur, Goran Ivan Matoš

Voditelji programa: Mirjana Žugec Pavičić i Drago
Celizić

Tehnička realizacija / Technical Producer
Anton Oreč

Usluge smještaja i prehrane / Hospitality
Studentski centar Sveučilišta u Zagrebu

Održavanje 52. Međunarodne smotre folklor
omogućili su / **52nd IFF was sponsored by**
Ministarstvo kulture Republike Hrvatske, Grad
Zagreb — Gradski ured za kulturu, Turistička
zajednica grada Zagreba, Hrvatska turistička
zajednica, HDS–ZAMP / **Ministry of Culture of
the Republic of Croatia, City of Zagreb — City
Office for Culture, Zagreb Tourist Board, Croatian
Tourist Board, Croatian Composers' Society-Music
Copyright Protection**

Nakladnik / **Publisher**
Koncertna dvorana Vatroslava Lisinskog
/ **Concert Hall Vatroslav Lisinski**

Za nakladnika / **For the Publisher**
Dražen Sirišević

Urednik / **Editor**
Tvrtko Zebec

Naklada / **Number of copies**
400

Suradnici na katalogu / **Editorial Staff**
Vidoslav Bagur, Željka Janeš Beneti, Tanja Halužan

Urednik fotografije / **Photo editor**
Vidoslav Bagur

Lektorica / **Proof Reading**
Rosanda Tometić

Prevoditeljice / **Translation**
Ivana Beneti, Petra Potočnik Vukelić

Grafičko oblikovanje i priprema za tisak / **Layout**
Daniel Ille

Tisak / **Print**
STEGA TISAK d.o.o.

ISSN 2584-3788

Cijena / **Price**
20,00 kn

Ovu manifestaciju sufinancirao je HDS ZAMP iz
sredstava koja služba ZAMP prikupi od javnog
izvođenja narodnih umjetničkih tvorevina u
izvornom obliku, a koja se sukladno odredbi
Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima
dodjeljuju temeljem Natječaja HDS-a za potporu
projekata tradicijske glazbe.

ISSN 2584-3788

9 772584 378004 >

KONCERTNA Dvorana · CONCERT HALL
LISINSKI
NEPOKRETLI · ODVIKALI · IRVAILABLE EXPERIENCE

Republika
Hrvatska
Ministarstvo
Kulture
Republic
of Croatia
Ministry
of Culture

Prostorni planovi i projekti
Kulturne baštine
Kulturno-povijesni spomenici
Kulturno-povijesni spomenici
Kulturno-povijesni spomenici

Zagreb
CROATIA

HRVATSKA

HDS
HRVATSKO DRUŠTVO ZAŠTITELJA

gkd
GALERIJAZAGREB

KUCITAVO
KULturno i umjetničko centar

Zagrebački
plesni
centar
PUC

ZGKUL